

НАЗИВ ПРОЈЕКТА: УПОЗНАЈТЕ НАШЕ КОМШИЈЕ 2

БРОЈ ПРОЈЕКТА: 2022-1-BG01-KA220-YOU 000087236

ПРИРУЧНИК СА НЕФОРМАЛНИМ ВЕЖБАМА

ЕРАСМУС+ ПРОГРАМ

**КЉУЧНА АКЦИЈА: КА220-YOU – ПАРТНЕРСТВО ЗА САРАДЊУ У ОБЛАСТИ
МЛАДИХ**

**Co-funded by
the European Union**

Овај документ је припремљен у оквиру пројекта „Упознај наше комшије 2“ који финансира Европска комисија у оквиру програма Еразмус+ (KA220 - YOU - Партнерство за сарадњу у области младих).

Мишљења изражена у овој публикацији су искључиво мишљења аутора, а Комисија се одриче сваке одговорности за коришћење датих информација.

Година издања: 2024

Партнери на пројекту:

- Центар за образовне иницијативе – Бугарска
- Удружење “Tinerii 3D” – Румунија
- EGECED (Институт за образовне и омладинске студије) – Турска
- ЕПУС-Лесковац – Србија
- INNOVA Lab Bitola – Северна Македонија
- Омладински центар Епир – Грчка

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

Преглед садржаја

Увод	4.
Резиме пројекта	6.
Пројектни партнери	8.
Тема 1 - Јединство у различитости	10.
Тема 2 - Изградња мостова	27.
Тема 3 – Демократија на делу	46.
Тема 4 - Моја европска будућност	65.
Тема 5 - Толеранција, прихватање и разумевање	77.
Тема 6 - Добросуседство	97.
Тема 7 - Смешни Балкан	107.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

УВОД

Комплет алата са неформалним вежбама креиран је на основу синтезног извештаја IO1 „Упознајте наше Комшије 2”, пројекта који даје праву представу о томе где су проблеми и сукоби између учесника балканских земаља и како могу пронаћи право решење за њихово превазилажење.

Главни циљ овог комплекта алата је био да се изграде капацитети омладинских радника и омладинских лидера у коришћењу и обликовању неформалних алата за промовисање интеркултуралног разумевања и прихватања различитости, пружање смерница, развој сета неформалних вежби усмерених на превазилажење стереотипа и предрасуда на балканском нивоу и примена неформалних алата (радионице, симулације, игре улога, дискусије, итд.) за промовисање интеркултуралног разумевања и прихватања различитости, у циљу стварања младих људи којима је омогућено да изграде јаке, одрживе, пуне поштовања и мирне заједнице.

Приликом израде вежби коришћени су неки важни и обавезни приступи, аспекти и оквири.

Приликом израде комплекта вежби, радионица, симулација, игара улога, дискусија и сл., праћени су и комбиновани следећи приступи:

1. **Искусствено учење:** Овај приступ укључује учење кроз рад, размишљање и примену знања на ситуације из стварног живота. Омладински радници могу бити ангажовани у радионицама, симулацијама и играма улога које одражавају разноликост култура, језика и традиција на Балкану.
2. **Партиципативно учење:** Овај приступ укључује активно учешће и сарадњу међу омладинским радницима. Омладински радници могу да се укључе у дискусије, дебате и групне активности које промовишу разумевање и сарадњу између различитих заједница у региону.
3. **Мултимедијално учење:** Овај приступ укључује употребу мултимедијалних алата као што су видео снимци, подкасти и друштвени медији за промовисање учења и ангажовања међу омладинским радницима. Омладински радници могу креирати мултимедијални садржај који одражава њихове наде и тежње за будућност Балкана у оквиру шире европске заједнице.
4. **Хумористичко учење:** Овај приступ укључује употребу хумора и сатире за промовисање учења и ангажовања међу омладинским радницима. Омладински радници могу да се укључе у активности које приказују духовите или необичне традиције или обичаје који су јединствени за Балкан.

Генерално, педагошки приступ је осмишљен да промовише јединство у различитостима, изградњу мостова, демократију на делу, толеранцију и разумевање, добросуседство и смешан Балкан. Приручник пружа сет неформалних вежби које су

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

културолошки осетљиве, ангажоване и интерактивне, и које промовишу учење и размишљање међу омладинским радницима.

Вежбе и неформални алати креирани у Приручнику припадају специфичним темама, и то:

- Јединство у различитости;
- Изградња мостова;
- Демократија на делу;
- Моја европска будућност;
- Толеранција и разумевање;
- Добросуседство;
- Смешни Балкан.

Ове вежбе имају за циљ стварање младих људи којима је омогућено да изграде јаке, одрживе, пуне поштовања и мирне заједнице.

„Снага лежи у разликама, а
не у сличностима“

Stephen R. Covei

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

РЕЗИМЕ ПРОЈЕКТА

Балканско полуострво је подручје које карактерише посебна динамика међусуседских односа. Различите етничке и верске групе често коегзистирају на релативно малом простору. Они деле заједничке традиције, историју, кухињу, фолклор, па чак и свакодневне проблеме домаће природе. Нажалост, ова иста популација је више пута била мета политика које подстичу екстремну мржњу, толеришу насиље и промовишу нејединство, а све то служи различитим политичким интересима.

Земље на Балкану имају дугу историју фрагментације и њихове нације су често обележене предрасудама и стереотипима, који се могу дефинисати као генерализације о припадницима одређене друштвене групе као резултат природне когнитивне редукције. Такво етикетирање је уобичајено јер док другима (а самим тим и нама самим) приписујемо различите особине личности, то исто чине и други нама. Групни идентитет је увек дефинисан односом према другим групама или групним идентитетима – групи која угрожава нас, наше интересе, па чак и наш опстанак. Остали, често мањине у друштву, означени су као „другачији“, „неприлагођени“ или „привилеговани“, и уопштено говорећи, перципирани као улъези, ако не чак и освајачи, у односу на већинско становништво. У временима кризе, њихово само постојање може се чак приказати као претња.

Стога је један од задатака овог пројекта био, најпре, да покуша да открије разлоге за појаву стереотипа на Балкану, њихове карактеристике, да утврди када су настали и да ли постоје данас. Важно је разумети околности које су довеле до развоја стереотипа. Ово разумевање може помоћи у спречавању могућих будућих сукоба и погоршања односа између различитих етничких група на Балкану. То се може постићи само активним укључивањем младих у овај процес јер су они генерација која ће одредити какав ће бити живот сутра. То ће се остварити кроз развој сета инструмената који за циљ имају обогаћивање знања о теми пројекта, неговање грађанског активизма, јачање толеранције, подизање њихове свести о аспектима конфликта, превазилажење стереотипа и унапређење међусобног разумевања.

Пројекат је фокусиран на младе људе који су рођени и одрасли у претходном периоду између две епохе – једну карактерише подела, диференцијација и клевета суседа, а другу обележено прихватањем заједничких европских вредности као што су толеранција, поштовање, слобода и људска права. Имајући у виду овај историјски и

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

културни контекст, где су балканске земље међусобно повезане не само политички, стратешки и економски већ и са културног становишта, постаје кључно успоставити трајне темеље за будући мир и обновљен контекст на Балкану.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

ПРОЈЕКТНИ ПАРТНЕРИ

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

ТЕМА 1

ЈЕДИНСТВО у РАЗЛИЧИТОСТИ

УВОД

Јединство у различитости показују случајеве разноликости култура, језика и традиција на Балкану, истовремено наглашавајући како ове разлике могу да зближе људе.

Јединство у различитости је концепт који наглашава коегзистенцију различитих култура, етничких група, религија и других различитих елемената унутар друштва или заједнице, истовремено промовишући осећај јединства и хармоније. Ова фраза се често користи за прославу богатства које произилази из прихватања и поштовања разноврсности позадина и перспектива које појединци доносе у колективну групу.

Идеја Јединства у различитости се обично повезује са мултикултурализмом и признањем да разнолико друштво може напредовати кроз разумевање, толеранцију и сарадњу међу својим члановима. То сугерише да упркос разликама, постоји заједнички осећај припадности и заједничка хуманост која повезује људе. Овај концепт се не примењује само на културну разноликост, већ се може проширити и на различите аспекте као што су језик, традиције, веровања и вредности. Многе земље и организације користе „Јединство у различитости“ као водећи принцип за неговање инклузивности и изградњу јаке, кохезивне заједнице која цени разлике уместо да их посматра као изворе подела.

Ова фраза је усвојена у различитим контекстима широм света и служи као подсетник да признавање и уважавање различитости може довести до јачих, живахнијих заједница у којима појединци различитог порекла раде заједно за заједничке циљеве.

У овом приручнику су представљене следеће активности везане за „Јединство у различитости“:

- Магична балканска кутија
- Сједињене Државе Балкана
- Балкански фестивал

Ове активности су осмишљене да подстакну интеракцију, разумевање и сарадњу међу различитим заједницама на Балкану, промовишући идеју јединства кроз слављење њихових различитости. Они такође пружају могућности за културну размену и уважавање, подстичући осећај заједничког идентитета и заједнице међу људима у региону. Ове активности имају за циљ

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

стварање осећаја заједничког идентитета и повезаности међу различитим заједницама на Балкану.

ТЕМА „ЈЕДИНСТВО У РАЗЛИЧИТОСТИ” #1	
Назив активности	<i>Магична балканска кутија</i>
Врста активности (вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд.) Дајте сажету изјаву о циљу активности.	Позоришно загревање и вежба. Главни циљ: истражити разноликост међу људима балканских култура.
Циљеви учења активности Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне. Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.	<ul style="list-style-type: none"> • Открити разлике балканских култура. • Повећати способност и вољу учесника да се повежу са разликама балканских култура.
Трајање активности (у минутима)	Приближно 1,5 сата - 2 сата.
Материјали и ресурси (списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)	<ul style="list-style-type: none"> • Простор где учесници могу да формирају удобан круг. • Картонска или пластична кутија која је лагана и велика приближно 30x30 цм. Саветује се да кутија буде шарена или украшена.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Циљна група</p> <p>Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство</p> <p>Наведите све потребне предуслове или квалификације.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 10-25 учесника • Од 15+ • Основно познавање говорног енглеског језика • Долазе из разних балканских земаља
<p>Исходи учења</p> <p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Откривене разлике балканских култура. • Повећана способност и воља учесника да се повежу са разликама балканских култура. • Повећана осетљивост на активну имплементацију културне разноликости у свакодневни живот. • Повећана радозналост других балканских култура. • Побољшана способност позоришног изражавања. • Побољшана вербална и невербална комуникација.
<p>Методе и технике:</p> <p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења.</p> <p>Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Позоришне вежбе – индивидуалне вежбе симулације или игре улога – зависе од специфичне одлуке сваког учесника да заврши задатак активности. • Посматрање • Дебрифинг у облику отворене дискусије <p>Ове методе су прикладне за постизање циљева активности јер ће омогућити сваком појединачном учеснику да користи различите облике самоизражавања како би демонстрирао јединствени аспект своје културе. Остали учесници ће имати прилику да посматрају сваког појединца и касније да</p>

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

	<p>дискутују о својим запажањима и поделе своје резултате учења.</p>
<p>Опис активности и упутства</p> <p>Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део;</p> <p>(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве, итд.)</p> <p>Разјаснити улогу фацилитатора или инструктора у примени методологије.</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Позоришно загревање. Фацилитатор позива учеснике да шетају простором на миран, спор начин. Фацилитатор објашњава учесницима да ће с времена на време именовати неку ствар или радњу, а учесници треба да имитирају ствар или радњу у то време, пре него што се врате у спори темпо ходања и чекају да чују следећу ствар /поступак. Док учесници полако ходају око 10 секунди, водитељ именује ствар или радњу, а учесници имитирају ствар или радњу око 5-10 секунди (водитељ треба да покуша да осети групу и види колико секунди се чини најприкладнијим за група). Затим водитељ позива учеснике да се врате ходању на око 10-15 секунди пре него што назову следећу ствар или радњу. Предложене ствари и радње које водитељ треба да именује: летење, мачка, скакање, ветар, столица, мало дете, банана, воз, клоун, спавање. Загревање би требало да траје мање од 10 минута. 2. Активност Магичне балканске кутије. Водитељ позива учеснике да формирају круг и по жељи седну на столице, јастуке или чист под. Фацилитатор затим упознаје учеснике са Магичном балканском кутијом – шареном или украшеном кутијом, и објашњава идеју/задатке активности на следећи начин: Чаробна балканска кутија може да се претвори у било шта јединствено за културе балканских земаља. Може се претворити САМО у јединствену културну ствар/симбол за који учесник верује да припада само култури њихове земље и да неће бити уобичајен у другим балканским земљама. Један по један, сваки учесник ће добити кутију и уз мало магије претворити кутију у културну ствар. (примери: чаша фрапеа за Грчку, Плава џамија за Турску, икона Светог Саве за Србију, итд.) Учесници не треба да разговарају са другима о културним стварима/симболима које ће изабрати. Када учесник прими Магичну кутију и „користи мало магије“, он или она може да изведе веома кратак позоришни чин са кутијом (у трајању од око 1 минут), где користи кутију као културну ствар/симбол. Након кратког позоришног 	

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

чина, учесници који долазе из других балканских земаља позвани су да погоде шта кутија представља, не дуже од 10-20 секунди. Без обзира да ли постоји или не постоји тачна претпоставка, од учесника који је извео позоришни чин се тражи да објасни шта је кутија представљала и зашто верује да је то донекле значајна и јединствена ствар/аспект/симбол њихове културе. Затим се следећи учесник позива да изврши задатак, док сви учесници то не ураде.

3. **Дебрифинг** . Од учесника се тражи да се укратко осврну на вежбу, а ко год жели да подели са групом, да одговори на следећа питања: Да ли су све демонстриране ствари јединствене само за културу из које учесник долази, или постоје било какве употребе/сличности представљене ствари/ симбол и у другим балканским културама? Који су били најзанимљивији културни аспекти које сте научили о другим балканским земљама? Како се осећате у вези са новим стварима које сте научили о другим културама? Како бисте се осећали и како бисте реаговали у свом свакодневном животу да сте сведоци културног аспекта који вам је нов? Верујете ли да међу балканским земљама има више разлика или сличности?

Процена и евалуација:

Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке.

Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцену, евалуацију вршњака или друге механизме повратних информација.

- Од учесника се тражи да формирају парове и разговарају о својим општим исходима учења и задовољству активношћу, отприлике 5-7 минута.
- Од учесника се тражи да поново формирају цео круг и од једне особе по пару се тражи да укратко исприча о чему су разговарали – да укратко дефинишу своје опште задовољство и главне исходе учења.

Белешке водитеља

Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних

- Учесницима се може предложити да наставе разговоре о својим јединственим културним аспектима након активности – током слободног времена проведеног заједно.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за фацилитаторе и учеснике.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Фацилитатор може прилагодити време сваке фазе активности према величини и потребама групе.
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • У зависности од окружења и доступног простора и опреме, веома тиха позадинска музика се може пуштати током целе активности. • Активност се може одржавати и на отвореном или у затвореном простору, у зависности од могућности и времена.
<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, цитирајте релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн</p>	

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

ТЕМА “ЈЕДИНСТВО У РАЗЛИЧИТОСТИ” #2	
Назив активности	<i>Сједињене Државе Балкана</i>
Врста активности (вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд.) Дајте сажету изјаву о циљу активности.	Симулациона вежба Главни циљ: како да се уједине постојеће разлике и сличности између балканских земаља и народа.
Циљеви учења активности Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне. Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.	Специфични циљеви учења активности: <ul style="list-style-type: none"> • Да пронађе заједничке основе између балканских земаља и људи у погледу њихове културе, политике, друштвених аспеката. • Дефинисати шта би могла бити заједничка будућност балканских земаља – шта би могли бити фактори уједињења. • Побољшан осећај балканског идентитета.
Трајање активности (у минутима)	Приближно 2 - 2,5 сата.
Материјали и ресурси (списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)	<ul style="list-style-type: none"> • Простор где учесници могу да формирају удобан полукруг и група може да представи свој рад, неколико столова и столица за групни рад. • Бела табла или флипчарт. • Интернет веза и уређаји за истраживање (паметни телефони, лаптопови). • Велики картонски постери и маркери. • Штампани упитници за евалуацију. • Оловке.
Циљна група Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући	<ul style="list-style-type: none"> • 18-36 учесника • Од 18+ • Добро познавање енглеског језика • Долазе из разних балканских земаља

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство</p> <p>Наведите све потребне предуслове или квалификације.</p>	
<p>Исходи учења</p> <p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да пронађе заједничке основе између балканских земаља и људи у погледу њихове културе, политике, друштвених аспеката. • Дефинисати шта би могла бити заједничка будућност балканских земаља – шта би могли бити фактори уједињења. • Побољшан осећај балканског идентитета. • Побољшати вештине групног рада, основне вештине онлајн истраживања, вештине комуникације, вештине презентације, способности критичког и стратешког размишљања.
<p>Методe и технике:</p> <p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења. Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.</p>	<p>Групни рад – дискусије у подгрупама и главним групама, онлајн истраживање, доношење одлука унутар сваке групе, креирање постера са прикупљеним одлукама и информацијама, презентације исхода групног рада, дебрифинг.</p>
<p>Опис активности и упутства</p> <p>Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део;</p> <p>(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.)</p>	

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

Разјаснити улогу фацитатора или инструктора у примени методологије.

1. Активности Сједињених Држава Балкана. Учесници се упознају са идејом активности: биће раздвојени у групе и радити на задатку да замисле како би изгледале Сједињене Државе Балкана. Биће обезбеђене подтеме и задаци (исписани на табли), као и материјали и основни ресурси за реализацију задатка и израду презентације о резултатима групног рада. Затим се учесници насумично раздвајају у групе, а препоручује се да се свака група састоји од 6 или више учесника. Када се формирају групе и дистрибуирају материјали, свака група може да почне да дискутује о општим идејама о томе како би Сједињене Државе Балкана могле да изгледају, у трајању од 10 минута. Подтеме главног задатка су исписане на табли/флипчарту: Култура (како ће људи славити уједињене културне аспекте и сачувати своју јединствену културу, итд.), Политика (у вези са тржиштем, животном средином, кретањем, друштвеном благостањем, итд.). Инклузија (како ће се обезбедити општа инклузија или промовисати мањине, како ће се славити различитост, итд.). Од сваке групе се тражи да се подели у подгрупе од најмање 2 особе и ради на једној подтеми у трајању од 20 минута. Затим се од подгрупа тражи да се поново придруже својим главним групама и поделе своје визије са својим групама. Дато им је 30 минута да дискутују и прилагоде своју целокупну слику својих предлога Сједињених Држава Балкана и креирају презентације на великим постерима. Затим се од група тражи да формирају полукруг и свака група би једна по једна представила свој групни рад. Гледаоци могу постављати питања/појашњења групи која презентује до краја сваке презентације.

2. Дебрифинг. Фацитатор тражи од учесника да формирају пун круг и седну на столице или јастуке. Фацитатор поставља следећа питања и даје време учесницима који би желели да поделе и одговоре на ова питања: Који су фактори или одлуке које сте ујединили уочили у свим или већини презентација? Да ли верујете да би могла постојати званична политичка/културна унија балканских земаља, зашто да или не? Која постојећа питања видите унутар балканских земаља када је у питању различитост балканских људи? Да ли се ова разноликост може славити уместо да се посматра као проблем?

Процена и евалуација:

Разговарајте о
механизмима повратних

- Од учесника се тражи да промене места у кругу у коме седе пре почетка евалуације. Они добијају евалуационе упитнике на које ће одговорити писањем неколико питања: Какво је ваше укупно задовољство активношћу? Које су ваше главне

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>информација и проценама након обуке.</p> <p>Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или друге механизме повратних информација.</p>	<p>тачке учења из ове активности? Да ли се ваша перцепција повећане или стабилизоване заједнице међу балканским земљама променила након ове активности, и ако јесте, како?</p>
<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за фасилитаторе и учеснике.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Учесницима се може предложити да наставе разговоре о својим осећањима и запажањима у вези са резултатима њиховог групног рада и групним размишљањем, током слободног времена проведеног заједно. • Фасилитатор може прилагодити вријеме сваке фазе активности према величини и потребама групе.
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p>	<p>У зависности од окружења и доступног простора и опреме, веома тиха позадинска музика се може пуштати током целе активности.</p>

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	<p>Учесницима се може предложити да започну своје истраживање користећи следеће веб странице:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://www.iemed.org/publication/the-balkans-past-and-present-of-cultural-pluralism/ • https://www.britannica.com/place/Balkans/The-Ottomans • https://www.researchgate.net/publication/341453463_Impact_of_Cultural_Diversity_on_Vestern_Balkan_Countries%27_Performance
<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, цитирајте релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн</p>	

ТЕМА “ЈЕДИНСТВО У РАЗЛИЧИТОСТИ” #3	
<p>Назив активности</p>	<p>Балкански фестивал</p>
<p>Врста активности</p> <p>(вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд.)</p> <p>Дајте сажету изјаву о циљу активности.</p>	<p>Креативна вежба.</p> <p>Главни циљ: апсорбовати различите аспекте балканских култура у јединствену фузију балканских костима и музике.</p>
<p>Циљеви учења активности</p> <p>Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које</p>	<p>Специфични циљеви учења активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Открити јединствену балканску ношњу и музичке особине које се могу објединити у креативном споју балканских култура и народа.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>активност треба да постигне.</p> <p>Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Побољшан осећај балканског идентитета и јединства
<p>Трајање активности (у минутима)</p>	<p>Приближно 3-4 сата са предложеном паузом за кафу у средини.</p>
<p>Материјали и ресурси</p> <p>(списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Простор где учесници могу да формирају удобан круг и група може да представи свој рад • Неколико столова и столица за групни рад • Разне врсте и боје тканина, класични конци и игле, дебели конци и дебеле игле, предива, било који други материјал који се може користити у основној ручној изради одевних предмета, као што су траке и пегле, гумице, дугмад, декори итд. • Различите врсте малих музичких инструмената и предмета који могу произвести звук (мали бубњеви, метални штапићи, лонци, дрвени инструменти, итд.) • Папири и оловке • Маказе
<p>Циљна група</p> <p>Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство</p> <p>Наведите све потребне предуслове или квалификације.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 15-30 учесника • Од 18+ • Основно знање енглеског језика • Долазе из разних балканских земаља
<p>Исходи учења</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Открити јединствену балканску ношњу и музичке особине које се могу објединити у креативном споју балканских култура и народа.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Побољшан осећај балканског идентитета и јединства. • Побољшана креативност и креативно размишљање. • Стечена музичка и материјална стваралачка вештина.
<p>Методe и технике:</p> <p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења.</p> <p>Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Групни рад, основно онлајн истраживање, дизајн одеће, ручно шивење и склапање одеће, креирање музичког дела и перформанса, презентације резултата групног рада, дебрифинг.
<p>Опис активности и упутства</p> <p>Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део;</p> <p>(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.)</p> <p>Разјаснити улогу фацилитатора или инструктора у примени методологије.</p>	
<p>1. Активност Балканског фестивала. Фацилитатор окупља учеснике у круг и објашњава главне задатке ове креативне вежбе. Учесници ће радити у групама како би створили јединствен Балкански фестивал – фузију балканских културних израза, углавном кроз одећу, музику, плес и друга средства која би учесници желели да користе. Учесници се упознају са доступним материјалима (тканине, декори, инструменти, итд.) и речено им је да могу да користе било шта друго што желе да укључе – било шта традиционално што им припада, све природне ресурсе из локалног окружења, алате које могу проналажење, итд. Учесници се затим деле у једнаке групе од по 4-6 људи у свакој групи, где су заступљене различите балканске земље. Свака група ће имати око 2 сата да припреми представу</p>	

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

комбинације различитих традиционалних аспеката и уметности, као што су одећа, музика, плес и било која друга средства (позоришни чин, поезија, итд.), где ће сваки елемент њиховог наступа (свака одећа, свака песма, итд.) треба да обухвати аспекте сваке балканске земље представљене у групи. На пример, ако једну групу чине учесници из Турске, Србије, Грчке и Северне Македоније, онда одећа и песма коју би учесници креирали за свој наступ треба да садрже елементе из све 4 земље/културе. Свака група треба да пронађе удобан простор за свој рад, може се по потреби раздвојити у подгрупе, такође може одвојити простор и време за увежбавање извођења. Пошто није лако проценити време које је потребно свим групама да заврше свој рад на извођењу, фасилитатор би требало да се јавља са групама с времена на време, како би видео да ли им је потребна помоћ и како напредује. Фасилитатор треба да подстакне групе да заврше у року од 2 сата, или да одлуче о продужењу датог времена ако неколико група треба додатно време. Препоручује се пауза између припрема представа и почетка Балканског фестивала. У идеалном случају, ако има довољно времена, простор Фестивала на којем ће се изводити представе би могао бити украшен током паузе, на пример, доступним локалним природним ресурсима или декорима. Сваки наступ би могао да траје од неколико минута до 10 минута, тако да су у року од 1 сата све групе могле да наступе, а ако расположење дозвољава, одмах након последњег наступа водитељ би могао да замоли све учеснике да се придруже импровизованој представи/плесу и импровизованом музика која се пуштала током наступа.

- 2. Дебрифинг.** Фасилитатор тражи од учесника да формирају пун круг и седну на столице или јастуке. Фасилитатор поставља следећа питања и даје време учесницима који желе да поделе и одговоре на ова питања: Како се осећате сада након наступа? Како сте уживали у процесу припреме? Како сте сматрали да су задаци активности – лаки или изазовни? Да ли мислите да су ваше културе слављене или изгубљене у процесу фузије? Да ли бисте желели да видите да се балканске културе мешају и стапају уопште, или да остану, па чак и повећају разлику између балканских култура и људи, и зашто?

<p>Процена и евалуација:</p> <p>Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке.</p> <p>Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или друге механизме повратних информација.</p>	<p>Одмах након дебрифинга, учесницима ће бити представљен постер евалуације на коме су нацртана 4 круга са означеном средишњом тачком у сваком кругу. Изнад сваког круга су написани аспекти активности које се вреднују – Уживање у активности, Исходи учења, Осећај балканског идентитета, Прослава јединства у различитости. Од учесника се тражи да паркирају тачку унутар сваког круга, означавајући своје осећање према сваком аспекту који се вреднује. Што ближе означеном центру сваког круга ставе тачку, боље се осећају у вези са одређеним аспектом. Што су даље од центра сваког круга и ближе обрису круга постављају своју тачку, то су мање задовољни овим аспектом активности/исходима. Када сваки учесник означи своје бодове, учесници су позвани да посматрају укупну групну евалуацију и да поделе коментаре.</p>
<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Учесницима се може предложити да наставе разговоре о спајању и разликовању балканских култура, предностима и недостацима обе, током слободног временаведеног заједно. • Фацилитатор може прилагодити вријеме сваке фазе активности према величини и потребама групе.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>фацилитаторе и учеснике.</p>	
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	<p>У зависности од окружења и расположивог простора и опреме, током припремног дела активности може се пуштати веома тиха позадинска музика.</p> <p>Ако време и локација дозвољавају, активност се може одвијати на отвореном.</p> <p>Ради погодности, место бине/Балканског фестивала може унапред припремити модератор и свака група која рано заврши припреме, у време док се друге групе још припремају и вежбају.</p>
<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, наведите релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн.</p>	

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

ТЕМА 2

ИЗГРАДЊА МОСТОВА

УВОД

Изградња мостова представља напоре да се промовише разумевање и сарадња између различитих заједница у региону. Предлаже иницијативу или напор који има за циљ неговање веза, разумевања и сарадње међу различитим заједницама у региону Балкана. Овај концепт често подразумева превазилажење историјских, културних или политичких подела које могу постојати у региону.

„Изградња мостова“ је посебна тема у комплету алата, вежбе и неформални алати у оквиру ове теме се вероватно фокусирају на неговање веза, разумевања и сарадње посебно у региону Балкана.

Свеобухватни циљ „Изградње мостова“ је стварање уједињенијег и хармоничнијег региона рушењем баријера и промовисањем веза међу различитим заједницама. У њему се наглашава важност дијалога, сарадње и заједничких напора за превазилажење историјских тензија и изградњу интегрисаније и међусобно повезане балканске заједнице.

У овом приручнику су представљене следеће активности у вези са „Изградњом мостова“:

- Суочавање са културним разликама
- Снови
- Историјски след

Ове активности заједно сугеришу холистички приступ „Изградњи мостова“ тако што се баве културним разликама, истражујући заједничке снове и тежње, и разумевање историјског контекста који обликује идентитете различитих заједница у региону. Циљ ће

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

вероватно промовисати јединство, међусобно разумевање и сарадњу међу младима из различитих средина на Балкану.

Суочавање са културним разликама наглашава практичне вештине за навигацију у различитостима, активност „Снови“ се фокусира на личне везе и заједничке тежње, док „Историјски след“ пружа средство за истраживање и уважавање историјског контекста који обликује перспективе.

У контексту Балкана, где су историјски догађаји понекад довели до тензија, чини се да су ове активности осмишљене да одговоре на изазове изградње мостова између различитих заједница. Признавањем и разумевањем културних разлика, дељењем тежњи и снова и истраживањем заједничког историјског наратива, ове активности имају за циљ да промовишу јединство и сарадњу међу људима на Балкану.

Активности наведене у комплету алата под темом „Изградња мостова“ имају за циљ да помогну омладинским радницима да олакшају интеракцију и разумевање међу младим људима из различитих средина.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

ТЕМА “ИЗГРАДЊА МОСТОВА” #1	
Назив активности	<i>Суочавање са културним разликама</i>
Врста активности (вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд.) Дајте сажету изјаву о циљу активности.	Вежбање
Циљеви учења активности Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне. Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.	<ul style="list-style-type: none"> • Развијање културне свести • Развој успешних стратегија комуникације у опхођењу са различитим културама.
Трајање активности (у минутима)	60 минута
Материјали и ресурси (списак материјала,	<ul style="list-style-type: none"> • Картице улога у изградњи мостова • Идеално 2 собе • Папир • 3 маказе

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>алата и ресурса потребних за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 3 оловке • 3 лењира
<p>Циљна група</p> <p>Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство</p> <p>Наведите све потребне предуслове или квалификације.</p>	<p>Балканска омладина од 18-30 година, 25 учесника (5 учесника по земљи). Није потребно никакво предзнање или искуство.</p>
<p>Исходи учења</p> <p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да опишемо основне појмове „културе“. • Препознати и идентификовати кључне културне елементе који доприносе богатству балканских култура. • Да опише суштину културне разноликости. • Да се нагласи важност приступа отвореног ума као основног аспекта толеранције.
<p>Методe и технике:</p> <p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Групни рад, презентације резултата групног рада, дебрифинг.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>дискусије или друге стратегије учења. Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.</p>	
---	--

Опис активности и упутства

Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део;

(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.)

Разјаснити улогу фацитатора или инструктора у примени методологије.

ПРИПРЕМНА ФАЗА: Група се подједнако дели у три групе

- Група инжењера/стручњака за изградњу мостова из ваше земље
- Група припадника верамског (замишљеног) народа
- Група посматрача

Представите сценарио ученицима, поделите картице са улогама посматрачима, стручњацима и Верам људима и дајте им 20 минута времена за припремну фазу. Након припремне фазе од 20 минута, замолите групу да се састане и започне сесију изградње моста. Групе се припремају одвојене једна од друге помоћу инструкција улога (радни листови за инжењере и радни лист за Верамове). Циљ је да припадници верам културе науче одређену технику изградње мостова од стручњака. Међутим, обе групе говоре истим језиком, али припадници верамске културе имају различите комуникационе навике (објашњене у упутству за улогу), које стручњацима нису познате. Група људи из Верама треба да проучи своје комуникацијске навике. Група стручњака треба да проучи технику изградње моста описану у упутствима за улоге током припремне фазе.

ФАЗА ИГРА: групе ће имати 30 минута да Верамовцима покажу технику градње мостова. Након 30 минута игра ће бити прекинута чак и ако циљ није постигнут. Ако је циљ раније постигнут, можете га раније зауставити. Савет за фацитатора: Да би се заједнички циљ (изградња моста) успешно постигао, обе стране морају да изврше прилагођавања. Културни „кодови“ се прво морају разумети пре него што комуникација буде уопште могућа. Не помозите да се ово открије, већ доведите до сукоба културе!

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

ФАЗА РАСПОРЕЂИВАЊА: Од сваке групе се тражи да опише своја осећања у игри са одговарајуће позиције. Група посматрача може дати повратну информацију из спољне перспективе. Тренер ради заједно са групом како би извукао најважније налазе из игре, као што су:

- посебно у интеркултуралном контексту важно је не само да се концентришемо на чисти чињенични ниво (оријентација на задатак), већ и да се бавимо „како“ комуникације
- да би комуникација успела у интеркултуралном контексту неопходна је адаптација у виду међусобног „преговарања“ о правилима комуникације.
- мање успешна је стратегија у којој обе групе инсистирају на сопственим навикама, што може чак довести до прекида интеракције (етноцентрични приступ).
- ако комуникација у интеркултуралном контексту не успе, то често доводи до деградације друге групе (нпр. „они су непристојни/ограничени“). Вежба помаже да се размисли о сопственом начину суочавања са културним разликама.
- може се истаћи да интеркултурални сукоби најчешће настају из начина на који тумачимо „другог“ (тумачење као мотивисано лошом вером? или само другачије, али без злоће/грубости/незнања итд.?) него из самих разлика.

КАРТИЦА УЛОГЕ ЗА СТРУЧНИ ТИМ

Ваша улога и ваша мисија:

Ви сте европски стручњак за изградњу мостова. Ускоро ћете отпутовати у Верам да научите тамошње људе шта знате, па ће онда моћи да направе свој мост. Култура људи Верама се много разликује од ваше. Успех ваше мисије ће снажно зависити од тога колико ћете бити емпатични с обзиром на њихов културни идентитет када радите заједно са њима. Људи у Вераму ипак говоре истим језиком.

Припремна фаза за сесију изградње моста:

Имате 20 минута да припремите посету Вераму. Ви сте стручњак за коришћење ове посебне технике за изградњу мостова. Мораћете то да увежбате пре него што одете у Верам, јер ћете морати да натерате људе из Верама да науче ову технику. У Вераму је материјал који је потребан. Али тамошњи људи не знају како да то искористе. Морате их натерати да користе материјал како би их научили техници изградње мостова.

КАРТА УЛОГЕ ЗА ВЕРАМОВЕ ЉУДЕ

Ваша улога и мисија:

Ви сте члан Верамовца који ће ускоро упознати европски тим стручњака за изградњу мостова. Они би требало да вас науче техникама изградње мостова, тако да ћете тада моћи сами да изградите мост у Вераму. Ваша култура се много разликује од оне европских стручњака. Иако говорите истим језиком.

Припремна фаза:

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

Пре него што се упознате са европским стручњацима, увежбајте своје комуникацијске навике. Имаћете 20 минута времена за ово.

Правила комуникације у Вераму:

Поздрав: Поздрављате се тако што ћете се наклонити. Други облици поздрављања су по вашем мишљењу увредљиви и ви ћете реаговати тако што ћете рећи „Зашто ме не поздравите?“. **Додиривање током говора:** Најважније правило у Вераму је: Људи у Вераму увек додирују раме особе са којом разговарају док разговарају са неким. Ако се раме не додирне, то показује непоштовање. Ако вас стручњаци не дирају, ставићете руке на уши и престати да сарађујете. Када радите заједно, увек додирујете раме и свог партнера за сарадњу. **Рећи не/да:** У Вераму су сви веома љубазни и никада не користите реч „не“. Ако желите да кажете „не“, уместо тога кажете „да“ и одмахујете главом. **Разговор о понашању:** У Вераму је веома непристојно питати некога о његовом/њеном понашању. У случају да вас европски стручњаци питају за ваше понашање, кажете: „Зашто? Не разумем. „како би се избегла непријатна ситуација. У принципу избегавате да објасните своје понашање из истог разлога. **Подела посла:** У Вераму су задаци веома јасно распоређени и веома сте строги у вези са тим. Постоји једна (или више у зависности од величине ваше групе) особа која сече и користи маказе, друга који слика и користи оловку и још један који мери и користи лењир. Свако има само један задатак и један алат за овај задатак. Ни у ком случају нећете преузети задатак неког другог. Папир могу користити све особе у Вераму.

Сесија изградње моста:

Након припремне фазе од 20 минута, упознаћете европске стручњаке који ће вас научити њиховој техници изградње мостова.

КАРТИЦА УЛОГЕ ЗА ПОСМАТРАЧЕ

Можете развити сопствени концепт за посматрање или се фокусирати на следеће аспекте:

- Распоредите улоге: који посматрачи ће посматрати коју групу или које аспекте, нпр. једна половина ваше групе може добити задатак да посматра Верамовце, друга половина може бити одговорна за стручњаке
- Такође можете да се фокусирасте на одређене аспекте комуникације и да распоредите задатке у складу са тим (говор тела, говорни језик, тон комуникације итд.)
- Пажљиво пратите које акције прате које реакције?
- Шта се може препознати као препрека, шта може бити решење?
- Ко је доминантан у интеракцији?
- Како се саопштавају циљеви?
- Како партнери у интеракцији преговарају?

Процена и евалуација:

Мерење квалитета вежбе је једна од најважнијих метрика вежбе и нешто о чему тражимо од наших учесника повратну информацију. Постављена питања укључују следеће:

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке.</p> <p>Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или друге механизме повратних информација.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да ли је ваш вођа вежбе изводи вежбу глатко и на време? • На скали од 1 до 10, при чему је 10 одличан, како бисте оценили вештине свог водитеља? • Који савет бисте желели да поделите са својим фацитатором како би се вежба боље одвијала? • Шта вам се највише допало током вежбе? <p>Повратне информације од учесника, односно њихови одговори на ова питања обично се добијају путем анкете.</p>
<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или</p>	<p>Да би се заједнички циљ (изградња моста) успешно постигао, обе стране морају да изврше прилагођавања. Културни „кодови“ се прво морају разумети пре него што комуникација буде уопште могућа. Не помозите да се ово открије, већ доведите до сукоба културе!</p> <p>Предлози за питања за информативни разговор могу бити:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Како сте се осећали током игре? (Почните са стручњацима, а затим наставите са људима из Верама) 2) Зашто је комуникација била тешка? 3) Ко је изазвао потешкоће? 4) Шта су посматрачи приметили? 5) Какве су ситуације у стварном животу сличне ситуацији у игри? 6) Како се фрустрација могла избећи? <p>Групе обично имају тенденцију да се држе својих правила и имају много потешкоћа да буду флексибилне. Често се фокусирају на задатке уместо на „како“ комуницирати. Када друга група не „функционише“ и не уради оно што очекују, долази до доста фрустрација и понекад учесници дају коментаре попут „Тако су</p>

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за фасилитаторе и учеснике.</p>	<p>глупи” или „Непристојни су”. Ви као тренер можете радити на томе одакле та осећања долазе и како су се могла избећи.</p>
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	
<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, цитирајте релевантне изворе или</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Игра је заснована на публикацији Kric & Nobauer (2002) „Teamkompetens – Koncepte Trainingsmethoden, Prakis“. https://listen.bupnet.eu/vp-content/uploads/2019/02/LISTEN_IO3_Training_Manual_EN.pdf

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

референце које подржавају њен дизајн	
--------------------------------------	--

ТЕМА “ИЗГРАДЊА МОСТОВА” #2	
Назив активности	<i>Снови</i>
Врста активности (вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд.) Дајте сажету изјаву о циљу активности.	Вежбање
Циљеви учења активности Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне. Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.	Решена питања <ul style="list-style-type: none"> • Једнакост изван културног или етничког порекла • Солидарност и емпатија међу члановима групе Циљеви <ul style="list-style-type: none"> • Да се нагласи једнакост унутар групе • Да створи солидарност и емпатију и да створи позитивну атмосферу у групи • Да подстакне сарадњу • Да се упознамо
Трајање активности (у минутима)	60 минута
Материјали и ресурси (списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)	<ul style="list-style-type: none"> • Флип-чарт и маркери - један сет по радној групи

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Циљна група</p> <p>Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство</p> <p>Наведите све потребне предуслове или квалификације.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Балканска омладина од 18-30 година, 25 учесника (5 учесника по земљи). Није потребно никакво предзнање или искуство.
<p>Исходи учења</p> <p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да стекну вештине неопходне за самостално истраживање и ангажовање са различитим аспектима балканских култура, укључујући обичаје и традицију. • Развити разумевање културне разноликости у региону Балкана. • Да идентификује и илуструје заједничке вредности које преовладавају у различитим балканским културама.
<p>Методе и технике:</p> <p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења. Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Комуникација, презентација, креативно размишљање
<p>Опис активности и упутства</p> <p>Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део.</p>	

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.)

Разјаснити улогу фацитатора или инструктора у примени методологије.

Припрема

Флип-чарт и маркери - један сет по радној групи

Упутства

1. Како ћете организовати ову активност зависиће од величине ваше групе. Ако се ради о групи средње величине (10 људи), урадите то као читаву групу. Ако је група велика, поделите људе у мале групе од 5-6.
2. Реците им да проведу првих пет минута размишљајући о томе како би желели да ствари буду у будућности - у смислу породице, посла, хобија, становања, личног развоја, грађанских права итд.
3. Затим замолиите људе да поделе своје снове и тежње говорећи шта су и наводећи разлоге. Требало би да запишу, или по могућности да нацртају, све заједничке карактеристике на флипчарту, нпр. да имају посао, путују, имају децу, сопствену кућу, итд.
4. Замолиите сваку групу да представи своје цртеже или закључке пленарној седници.
5. Наставите тако што ћете замолити људе појединачно или у групама да идентификују 3 конкретне ствари које их спречавају да остваре своје тежње и 3 конкретне ствари које они као група (или организација) могу заједно да ураде како би се приближили остварењу својих снова .

Дебрифинг и евалуација

Започните тако што ћете замолити људе да поделе осећања која су доживели док су радили ову активност, а затим да кажу шта им се допало у вези са вежбом.

Пратите друга питања:

- Да ли вас је нешто изненадило?
- Да ли мислите да свако треба да има право да следи своје тежње?
- Да ли сматрате да неки људи могу имати више шанси од других? Ко и зашто и да ли је поштено?
- Како можете подржавати једни друге на практичне начине да превазиђете баријере и остварите своје снове?

Процена и евалуација:

Разговарајте о механизмима повратних

Мерење квалитета вежбе је једна од најважнијих метрика вежбе и нешто о чему тражимо од наших учесника повратну информацију. Постављена питања укључују следеће:

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>информација и проценама након обуке.</p> <p>Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или друге механизме повратних информација.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да ли је ваш вођа вежбе изводио вежбу глатко и на време? • На скали од 1 до 10, при чему је 10 одличан, како бисте оценили вештине свог водитеља, да је вежба била занимљива? • Који савет бисте желели да поделите са својим фацитатором како би се вежба боље одвијала? • Шта вам се највише допало током вежбе? • Повратне информације од учесника, односно њихови одговори на ова питања обично се добијају путем анкете.
<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за фацитаторе и учеснике.</p>	<p>Ова активност може бити добар стимуланс за групу и појединце под условом да успеју да буду конкретни у погледу својих снова и да идентификују практичне ствари које могу заједно да ураде. Важно је нагласити овај колективни приступ како би се превазишли индивидуални недостаци, нпр. „Не знам како да урадим ово или оно“.... 'Немам алате.'</p> <p>Активност боље функционише ако су визије састављене на креативан начин. Ако група има потешкоћа у цртању, можете користити технике колажа са старим часописима у боји, маказама и лепком. Алтернативно, можете позвати људе да представе своју визију као кратку драму (скеч). Било који метод који олакшава креативно и спонтано изражавање је пожељнији од употребе само писмене или вербалне комуникације.</p> <p>Лакше је успоставити везе са расизмом, ксенофобијом и антисемитизмом ако је група мултикултурална. Иначе, питање „Да ли мислите да свако има право да следи своје снова“ требало би да помогне да се дискусија и размишљање поведе у овом правцу.</p>

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	<p>Радите на конкретним идејама за практичну акцију на које су људи помислили током активности или планирајте још једну сесију да поново размислите о томе које практичне кораке могу да предузму.</p>
<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, цитирајте релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн</p>	<p>Pat Brander, Carmen Cardenas, Huan de Vicente Abad, Rui Gomes, Mark Tailor, „Edukativni paket“, Ideje, resursi, metode i aktivnosti za neformalno interkulturalno obrazovanje sa mladima i odraslima, Ažurirano i ponovo štampano 2016. Savet Evrope, 1995.-2016.</p>

<p>ТЕМА “ИЗГРАДЊА МОСТОВА” #3</p>	
<p>Назив активности</p>	<p><i>Историјски след</i></p>
<p>Врста активности</p> <p>(вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд.)</p>	<p>Вежбање</p>

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Дајте сажету изјаву о циљу активности.</p>	
<p>Циљеви учења активности</p> <p>Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне.</p> <p>Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.</p>	<p>Решена питања</p> <ul style="list-style-type: none"> • Различита читања историје и различита тумачења историјских догађаја. • Етноцентризам и национализам. • Емпатија и промовисање шире визије света. <p>Циљеви</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да истражи различите перцепције историје и наставе историје. • Да тражимо сличности у нашим образовним системима. • Подићи радозналост и емпатију са културама и историјама других народа. • Да створимо критички приступ сопственој историји.
<p>Трајање активности (у минутима)</p>	<p>30 минута - 1 сат.</p>
<p>Материјали и ресурси</p> <p>(списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Нацртан календар од 1500. године до данас на великој табли или на неколико листова папира. • Игле или трака
<p>Циљна група</p> <p>Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство</p> <p>Наведите све потребне предуслове или квалификације.</p>	<p>Балканска омладина од 18-25 година која представља различите земље у региону.</p>

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Исходи учења</p> <p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да разумемо разлику између „дубинске” и „површинске” културе. • Да објасни појам културног континуитета. • Развијати културну свест посматрањем и анализом сличности и разлика између балканских култура. • Активно се ангажовати у заједничким напорима да се препознају јединствене снаге и позитивни аспекти балканских култура, подстичући кооперативан и инклузивни приступ.
<p>Методe и технике:</p> <p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења.</p> <p>Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Дискусије (дијалог), комуникација, презентација, критичко мишљење.
<p>Опис активности и упутства</p> <p>Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део;</p> <p>(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.)</p> <p>Разјаснити улогу фацилитатора или инструктора у примени методологије.</p>	
<p>Припрема</p> <ul style="list-style-type: none"> • Нацртајте календар од 1500. године до данас на великој табли или на неколико листова папира. • Игле или трака 	

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Упутства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Позовите сваког учесника да смисли 5 историјских датума који су веома важни за њихову земљу или културу и да напишу своје име у календар уз сваку годину. 2. Када сви то ураде, замолиите их да кажу зашто су ти датуми важни, за шта се залажу и зашто су их изабрали. <p>Дебрифинг и евалуација</p> <p>Позовите учеснике да кажу да ли су неки датуми или догађаји били изненађујући или су им сви били познати. Ако неки догађаји нису познати неким учесницима, замолиите оне који су их снимили да објасне. Разговарајте о томе како и зашто учимо о одређеним догађајима у нашој историји, а не о другима.</p>	
<p>Процена и евалуација:</p> <p>Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке.</p> <p>Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или друге механизме повратних информација.</p>	<p>Мерење квалитета вежбе је једна од најважнијих метрика вежбе и нешто о чему тражимо од наших учесника повратну информацију. Постављена питања укључују следеће:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да ли је ваш вођа вежбе изводио глатко и на време? • На скали од 1 до 10, при чему је 10 одличан, како бисте оценили вештине свог водитеља, да ли је вежба била и занимљива? • Који савет бисте желели да поделите са својим фацитатором како би се вежба боље одвијала? • Шта вам се највише допало током вежбе? • Повратне информације од учесника, односно њихови одговори на ова питања обично се добијају путем анкете.
<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на</p>	<p>Ова вежба ће вероватно боље функционисати са млађим групама него са старијим. Посебно је погодан за мултикултуралне групе, иако може добро да функционише и са монокултурним групама. У овом случају, може бити занимљиво размислити о томе шта</p>

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>основу повратних информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за фацилитаторе и учеснике.</p>	<p>нас тера да памтимо неке датуме уместо других и шта утиче на нас.</p> <p>Можда ћете више волети да сами упишете имена у календар него да позивате сваку особу редом да напише своје.</p> <p>Активност се може прилагодити и користити са једногодишњим календаром. Замолите људе да обележе најважније празнике које славе различите земље, културе, религије итд.</p>
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	<p>Увек будите свесни да оно што вам људи говоре можда није цела прича. Радите на развијању критичког приступа ономе што чујете и читате. Наставите да постављате питања!</p> <p>Ставовe према другима учимо не само из онога што нас формално уче, на пример на часовима историје, већ и неформално прикупљајући делове информација из онога што људи раде и говоре, а посебно из вицева које причају.</p>
<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, цитирајте релевантне изворе или референце</p>	<p>Pat Brander, Carmen Cardenas, Huan de Vicente Abad, Rui Gomes, Mark Tailor, „Edukativni paket“, Ideje, resursi, metode i aktivnosti za neformalno interkulturalno obrazovanje sa mladima i odraslima, Ažurirano i ponovo štampano 2016. Savet Evrope, 1995. -2016.</p>

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

које подржавају њен дизајн	
-------------------------------	--

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

ТЕМА 3

ДЕМОКРАТИЈА НА ДЕЛУ

УВОД

Демократија на делу документује демократске процесе и институције у њиховим заједницама, као што су гласање, јавни састанци или протести.

„Демократија на делу“ је посебна тема у Приручнику, а активности и неформални алати креирани у оквиру ове теме се тичу промовисања и разумевања демократских процеса унутар заједница. Омладински радници би могли да осмисле интерактивне радионице које се фокусирају на грађанско образовање. Теме би могле укључивати принципе демократије, важност грађанског ангажмана и улогу појединаца у обликовању локалне управе. Ево активности које су обухваћене овом темом:

- Учешће младих у демократском животу
- Моћ демократије
- Дигитална демократија – заједно градимо демократију

Активности у оквиру теме „Демократија на делу“ фокусирају се на различите аспекте ангажовања и оснаживања појединаца, посебно младих, у демократским процесима.

Ефикасност ових вежби зависи од специфичних циљева које омладински радници желе да постигну и од карактеристика заједнице којој је циљ да служи. Свака вежба или алат треба да допринесе дубљем разумевању демократских процеса и инспирише активно учешће унутар заједнице.

Свака активност доприноси изградњи информисанијег, активнијег и партиципативног грађанства, усклађујући се са ширим циљем јачања демократских вредности и пракси. Ове иницијативе имају за циљ да оснаже младе да играју активну улогу у обликовању својих заједница и друштава демократским средствима.

Ове активности заједно сугеришу посвећеност промовисању демократије циљањем на одређене групе, посебно младе, и искориштавањем моћи дигиталних алата. Фокус на учешћу младих препознаје важност укључивања следеће генерације у демократске процесе, док нагласак на дигиталној демократији признаје утицај технологије на обликовање савременог грађанског ангажмана.

Кроз ове активности, омладински радници могу да играју виталну улогу у образовању и оснаживању младих појединаца да активно учествују у демократским процесима, негујући осећај ангажовања и грађанске одговорности.

ТЕМА “ДЕМОКРАТИЈА НА ДЕЛУ” #1	
Назив активности	<i>Учешће младих у демократском животу</i>
Врста активности (вежба, радионица, симулација, игра улога, дискусија, итд.) Дајте сажету изјаву о циљу активности.	Дискусија Циљ активности је да се учесници слободно изражавају своје личне ставове у вези са својим демократским правима у својој земљи.
Циљеви учења активности Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне. Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.	<ul style="list-style-type: none"> • Да упознају ситуацију младих у погледу њихових демократских права у земљи. • Разумети кључне појмове као што су демократија, диктатура, правда, мир, једнакост, слобода. • Развијати критичко мишљење и креативност.
Трајање активности (у минутима)	110 мин
Материјали и ресурси	<ul style="list-style-type: none"> • Флипчартови, папири, маркери, оловке

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>(списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)</p>	
<p>Циљна група</p> <p>Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство</p> <p>Наведите све потребне предуслове или квалификације.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 16-30 година • 18+ (омладински радници, омладински лидери и млади људи са јаким интересовањем за учешће младих и демократизацију)
<p>Исходи учења</p> <p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Направити поређење стања по земљама у односу на демократски живот младих • Да откријете проблеме и нађете решење за њих • Да развијају тимски рад • Да научите како да слушате, представљате и расправљате • Да будем отвореног ума
<p>Методe и технике:</p> <p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења.</p> <p>Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.</p>	<p>Браинсторминг, групна дискусија, презентација дијаграма</p> <p>Ове методе су прикладне за постизање циљева из следећих разлога:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Врста дискусије укључује људе који деле идеје или активности • Људи су повезани једном основном идејом • Свако у групи представља своју перспективу • Помаже у повећању пажње учесника и одржавању фокуса укључивањем у процес учења. • Визуелно образујте учеснике о одређеној теми. • Научите учеснике детаљније и генерално дођите са више детаља и упутстава.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

Опис активности и упутства

Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део;

(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.)

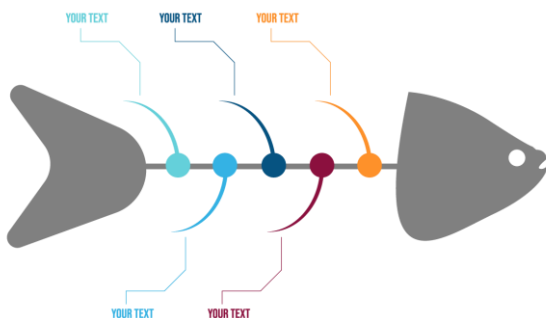
Разјаснити улогу фацилитатора или инструктора у примени методологије.

1. Увод и разбијање леда (10 минута): Поделите учеснике у 6 група по земљи. Учесници из сваке групе имају задатак да запишу следећу почетну реченицу Демократија је... и да покушају да је допуне и поделе у групи и дискутују о њој

2. Групни рад – Концепт демократског живота (40 мин): Свака група ће нацртати рибљу кост на флипчарту како би одговорила на следећа два питања:

- Како они разумеју учешће младих у демократском животу?
- Да ли у вашој земљи постоји партнерство између младих и одраслих? Ако не, шта треба да урадите?

Ова питања ће формирати главу рибе, горње кости су одговори на прво питање, а доње кости за друго.

3. Демократски живот, Партнерство младих и одраслих (40 мин): Учесници из сваке групе ће направити презентацију кроз технике рибље кости са циљем да се дубље дискутује о ситуацији, проблемима, решењима у вези са горе наведеним питањима.

- 4. Отворена дискусија и рефлексija (15 минута):** Учесници деле своја размишљања у вези са темом.
- 5. Завршно (5 минута):** Сумирање уверења и утисака учесника из активности и дељење нових идеја.

<p>Процена и евалуација:</p> <p>Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке.</p> <p>Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или друге механизме повратних информација.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Повратне информације учесника и групна рефлексija
<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Није применљиво

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за фацитаторе и учеснике.</p>	
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Није применљиво
<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, цитирајте релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • https://www.lucidchart.com/pages/fishbone/free-fishbone-diagram-template-poverpoint • https://ec.europa.eu/assets/eac/iouth/librari/reports/flash375_en.pdf • https://link.springer.com/book/10.1057/9781137540218 • https://www.coe.int/en/veb/compass/democraci#:~:tekt=Vhat%20is%20Democraci%3F,the%20vill%20of%20the%20people
<p>ТЕМА “ДЕМОКРАТИЈА НА ДЕЛУ” #2</p>	
<p>Назив активности</p>	<p><i>Моћ демократије</i></p>

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Врста активности</p> <p>(Вежба, радионица, симулација, игра улога, дискусија, итд.)</p> <p>Дајте сажету изјаву о циљу активности.</p>	<p>Радионица</p>
<p>Циљеви учења активности</p> <p>Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне.</p> <p>Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.</p>	<p>Радионица има за циљ да повећа свест учесника о њиховој моћи да као грађани утичу на демократске процесе.</p>
<p>Трајање активности (у минутима)</p>	<p>210 мин</p>
<p>Материјали и ресурси</p> <p>(списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)</p>	<p>Опрема за презентације, флип-чарт папир, маркери, материјали за писање за учеснике.</p>
<p>Циљна група</p> <p>Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство</p>	<p>16-30 година</p> <p>18+ (омладински радници, омладински лидери и млади људи са јаким интересовањем за учешће младих и демократизацију)</p>

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Наведите све потребне предуслове или квалификације.</p>	
<p>Исходи учења</p> <p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Оснаживање учесника да предузму акцију и учествују у демократским процесима. • Повећано знање о елементима демократије. • Побољшане вештине комуникације и сарадње за ефикасан рад у различитим тимовима, обезбеђујући инклузивне и партиципативне приступе. • Идентификовао различите начине учешћа у демократским процесима. • Повећана свест о сопственој моћи деловања као грађанина.
<p>Методe и технике:</p> <p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења.</p>	<p>Ледоломац, Групни рад, Браинсторминг, Мапирање ума, Групне презентације, Отворене дискусије, Лична размишљања.</p>
<p>Опис активности и упутства</p> <p>Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део;</p> <p>(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.)</p> <p>Разјаснити улогу фацилитатора или инструктора у примени методологије.</p>	
<p>Дневни ред са упутством:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Увод и разбијање леда (15 минута): Започните уводни разговор са учесницима, упознајте их са елементима демократије и дајте им прилику да 	

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

поделе своја почетна размишљања о принципима демократије и улози грађана.

2. **Групни рад – Изазови у демократији (90 минута):** Поделите учеснике у неколико малих група из различитих партнерских земаља. Учесници ће добити задатак да дискутују и поделе искуства о задатим темама (кључним елементима демократије) за своју земљу. За сваки дати елемент демократије, учесници треба да идентификују како се они спроводе у својој земљи и са каквим се проблемима суочавају у вези са њима.

Свака група треба да дискутује, анализира и напише главне изазове према следећим елементима демократије:

- Влада
- Изборни системи
- Људска права
- Политичке странке
- Владавина права
- Слободна штампа
- Слобода
- Грађанско учешће

На крају, свака група треба да изабере три главна изазова у демократији (у некој партнерској земљи или заједнички за све или већину земаља партнера у пројекту) које треба унапредити или решити као приоритет. Затим ће свака група широј групи представити резиме своје дискусије и анализе.

3. **Моћ грађанина (60 минута):** Сваки учесник ће радити у истој групи и кроз метод мапирања ума, свака група ће дискутовати о томе како може утицати на решавање изазова/утицаја у демократији коришћењем моћи као грађанина.

Задатак за учеснике: Ви као грађанин имате МОЋ. Шта можете учинити, које акције можете предузети? Развијте мапу ума о цитату:

„У демократији, најважнија канцеларија је канцеларија грађанина.“ - Louis D. Brandeis.

Свака група ће представити решење мапе ума широј групи.

4. **Отворена дискусија и рефлексивна (30 минута):**

Сваки учесник ће имати прилику да подели своја размишљања о кључним компетенцијама које су стекли током ове радионице.

Питање за дискусију:

- Да ли је неко завршио са више моћи као грађанин него што је почео? Како су то схватили и како су се осећали?
- Да ли је неко добио нове идеје о томе како се понашате и како сте активни актери у демократским процесима?

5. Завршно (5 минута):

На крају, велико хвала учесницима на њиховом учешћу и отворености, сумирању кључних ставова и пружању детаља о предстојећим догађајима или могућностима за даљу интеракцију.

<p>Процена и евалуација:</p> <p>Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке.</p> <p>Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или друге механизме повратних информација.</p>	<p>Повратне информације учесника и групна рефлексција.</p>
<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или</p>	<p>Кроз видео/презентацију и питања, фацитатор/тренер ће упознати учеснике са елементима демократије.</p>

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за фацитаторе и учеснике.</p>	
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Није применљиво

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, цитирајте релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • https://www.concernedhistorians.org/content_files/file/to/333.pdf • https://www.coe.int/en/veb/good-governance/12-principles • https://www.candiice.com/wp-content/uploads/2022/03/CANDIICE-All-Units-combined.pdf • https://www.elections.org.za/pv/Documents/Outreach/Factsheets/Becoming%20a%20Good%20Citizen%20-%20Electoral%20Democraci%20Toolkit%20FET%20Facilitator%20Guide.pdf • https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5ef5b1b786650c129b9af06b/louth_Count_Democraci_Challenge_Nov_2015.pdf • https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261431/2.4.pdf/64ce8034-440c-4ebc-b325-2fe3be0190f5 • https://deliberative-democraci.net/about/ • https://www.liberties.eu/en/stories/principles-of-democraci/44151
--	--

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

ТЕМА “ДЕМОКРАТИЈА НА ДЕЛУ” #3	
Назив активности	<i>Дигитална демократија – заједно градимо демократију</i>
Врста активности (вежба, радионица, симулација, игра улога, дискусија, итд.) Дајте сажету изјаву о циљу активности.	Радионица
Циљеви учења активности Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне. Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.	Радионица има за циљ подизање свести о могућностима доприноса демократији кроз заједничке онлајн акције свих партнера/учесника.
Трајање активности (у минутима)	360 мин
Материјали и ресурси (списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)	Опрема за презентације, флип-чарт папир, маркери, материјали за писање за учеснике, мобилни телефони, приступ интернету.
Циљна група Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући њихов узраст, број, величину	<ul style="list-style-type: none"> • 16-30 година • 18+ (омладински радници, омладински лидери и млади људи са јаким интересовањем за учешће младих и демократизацију)

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>групе, претходно знање, искуство</p> <p>Наведите све потребне предуслове или квалификације.</p>	
<p>Исходи учења</p> <p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Повећано знање за идентификацију могућности и изазова који долазе из интеграције дигиталне технологије у демократски процес. • Повећана свест о важности међусобног деловања за демократију. • Оснаживање учесника да предузму акцију и учествују у демократском процесу. • Развијене вештине за дизајнирање и планирање онлајн догађаја који промовишу дигиталну демократију и грађански ангажман. • Побољшане вештине комуникације и сарадње за ефикасан рад у различитим тимовима, обезбеђујући инклузивне и партиципативне приступе. • Створене могућности за младе да се умреже и сарађују једни са другима.
<p>Методe и технике:</p> <p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења. Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ледоломац, Групни рад, Браинсторминг, Групне презентације, Отворене дискусије, Лична размишљања.
<p>Опис активности и упутства</p>	

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део;

(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања за вођење разговора или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.)

Разјаснити улогу фацитатора или инструктора у примени методологије.

Дневни ред са упутством:

1. **Увод и Ледоломац (45 минута):** Започните уводни разговор са учесницима, упознајте их са појмом дигитална демократија и поделите своја почетна размишљања о томе.
2. **Групни рад – Дигитална ера – позитивни и негативни утицаји на демократију (90 минута):** Поделите учеснике у неколико малих група из различитих земаља. Учесници ће добити задатак да поделе своје знање и/или да идентификују позитивне и негативне утицаје дигиталне технологије на демократске процесе. Они могу користити своја искуства из своје земље, своје увиде из других земаља, неке добре или лоше праксе. Анализа може бити на различитим сегментима, а то су: политичка мобилизација, стратегије кампање, формирање политичког мишљења, облици моћи и доминације, активно грађанство, е-гласање, е-петиције, е-догађаји, итд. Затим ће свака група представити резиме њихове дискусије и анализе широј групи.
3. **Заједно градимо демократију (180 минута):** Учесници ће радити у истој подељеној групи. Они ће добити задатак да осмисле онлајн заједнички догађај на тему: демократско грађанство – учешће младих и омладинско цивилно друштво, поводом 15. септембра – Међународног дана демократије¹. Прво, фацитатор/тренер ће их детаљније упознати са задатком, као и са појмом демократско грађанство. Свака група кроз брејнсторминг сесију треба да изабере онлајн догађај, и да развије план за организовање заједничког онлајн догађаја (укључујући све земље партнере у овом пројекту). Онлајн догађај може бити форум, конференција, промоција онлајн платформе, једнодневна кампања, радионица, панел, вебинар, видео, квиз или игра, петиција итд. - група има креативност и слободу одлучивања.

Кроз групни рад потребно је утврдити – назив и форму догађаја, садржај (активности) догађаја, циљну групу, начин реализације и потребне алате

---

¹Међународни дан демократије обележава се сваке године 15. септембра како би се промовисале и прославиле демократске вредности, принципи и праксе широм света. То је прилика да се размисли о важности демократије, процени њен напредак и одговори на изазове са којима се суочава.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

(платформа, алат и сл.) и друге заинтересоване стране. Свака група ће затим представити дизајн онлајн догађаја широј групи.

4. Отворена дискусија и рефлексивност (30 минута):

Сваки учесник ће имати прилику да подели своја размишљања о кључним компетенцијама које су стекли током ове радионице. Затим ће учествовати у групној дискусији о утицају дигиталне ере на демократско грађанство и о томе како планирају да примене своја новостечена знања и вештине за промовисање учешћа младих у друштву.

5. Затварање (15 минута): На крају, велико хвала учесницима на њиховом учешћу и отворености, сумирању кључних ставова и пружању детаља о предстојећим догађајима или могућностима за даљу интеракцију.

Процена и евалуација:

Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке.

Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или друге механизме повратних информација.

- Повратне информације учесника и групна рефлексивност.

Белешке водитеља

Наведите све варијације или модификације које се могу направити на

- Кроз видео/презентацију и питања, фасилитатор ће упознати учеснике са елементима дигиталне демократије и дигиталног грађанства. Затим ће учесници тимски радити на идентификацији утицаја дигиталне технологије на демократске

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>основу повратних информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за фацилитаторе и учеснике.</p>	<p>процесе и користити дигиталне технологије за креирање онлајн догађаја за демократију са циљем међусобне интеграције и будуће сарадње партнера и учесника.</p>
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • https://www.un.org/en/observances/democraci-dai • https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_23_4434
<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, цитирајте релевантне изворе или референце</p>	<ul style="list-style-type: none"> • https://international-partnerships.ec.europa.eu/news-and-events/news/promoting-inclusive-democraci-digital-age-eu-and-denmark-launch-digital-democraci-initiative-2023-03-29_en • https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpos.2023.972802/full • https://policireview.info/articles/analysis/digital-democraci

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

које подржавају њен дизајн	<ul style="list-style-type: none"> • https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/646161/EPRS_BRI(2020)646161_EN.pdf • https://www.researchgate.net/publication/231382330_What_Is_Digital_Democraci • https://www.un.org/en/observances/democraci-dai • https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_23_4434 • https://rm.coe.int/studi-on-the-impact-of-digital-transformation-on-democraci-and-good-go/1680a3b9f9
----------------------------	---

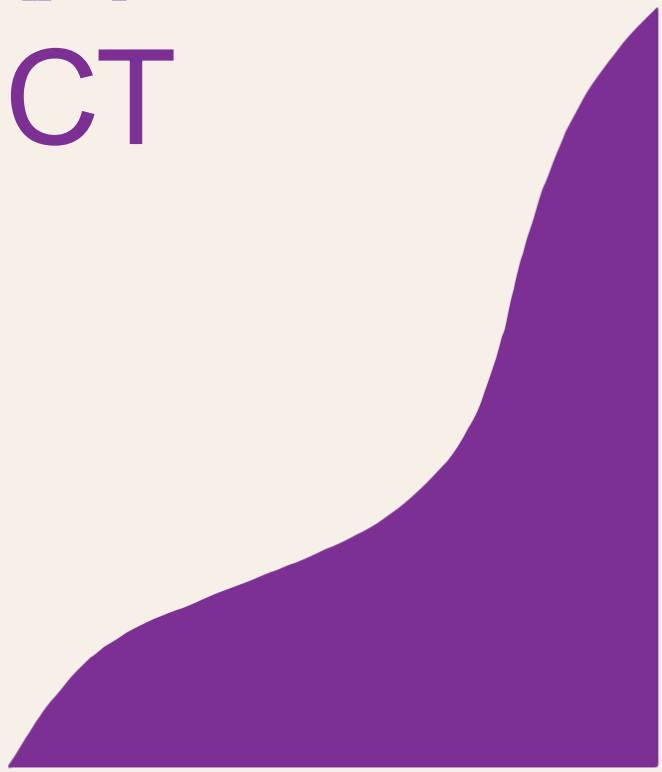
Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

ТЕМА 4

МОЈА ЕВРОПСКА БУДУЋНОСТ

УВОД

Моја европска будућност изражава њихове наде и тежње за будућност Балкана у оквиру шире европске заједнице.

Вежбе и неформални алати имају за циљ да оснаже младе људе помажући им да истраже и обликују своје перспективе о својој будућности у контексту Европе. Активности које су укључене у тему „Моја европска будућност“:

- ЕУ изазови и игра солидарности
- Одбор за визију будућности ЕУ
- Разбијање стереотипа кроз приповедање

Ове активности су у складу са свеобухватном темом „Моја европска будућност“ укључивањем младих људи у креативна, интерактивна и рефлексивна искуства. Приповедање прича помаже у хуманизацији искустава, игра додаје елемент забаве и образовања, а табла са визијом пружа опипљив и визуелни израз индивидуалних и колективних тежњи за будућност у европском контексту.

Кроз ове активности, омладински радници могу да играју кључну улогу у оснаживању младих појединаца да обликују своју европску будућност промовисањем разумевања, разбијањем стереотипа, неговањем солидарности и подстицањем позитивне визије за заједничку будућност.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

ТЕМА „МОЈА ЕВРОПСКА БУДУЋНОСТ #1	
Назив активности	<i>Разбијање стереотипа кроз приповедање</i>
Врста активности (вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд.) Дајте сажету изјаву о циљу активности.	<ul style="list-style-type: none"> • Радионица
Циљеви учења активности Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне. Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.	<ul style="list-style-type: none"> • Учесници ће оспорити стереотипе и предрасуде тако што ће поделити личне приче. • Развијте емпатију и разумевање за различите перспективе.
Трајање активности (у минутима)	60 минута
Материјали и ресурси (списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)	<ul style="list-style-type: none"> • папир, • маркери, • велики лист за цртање • пројектор за визуелне приказе.
Циљна група Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство Наведите све потребне предуслове или квалификације.	<ul style="list-style-type: none"> • 13-30 година

<p>Исходи учења</p> <p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Повећана свест о стереотипима и њиховом утицају. • Побољшане вештине слушања и емпатије.
<p>Методe и технике:</p> <p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења. Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Групна дискусија, причање прича и визуелно представљање.
<p>Опис активности и упутства</p> <p>Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део;</p> <p>(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.)</p> <p>Разјаснити улогу фацитатора или инструктора у примени методологије.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Учесници деле личне приче о искуствима везаним за стереотипе. • Направите визуелне представе њихових прича. • Укључите се у групне дискусије о причама и утицају стереотипа. 	
<p>Процена и евалуација:</p> <p>Разговарајте о механизмима повратних</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Повратне информације вршњака и групна рефлексивна

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>информација и проценама након обуке.</p> <p>Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или друге механизме повратних информација.</p>	
<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за фасилитаторе и учеснике.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Подстакните учеснике да буду отворени и с поштовањем када деле приче
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Подстакните учеснике да размисле о томе како приповедање може довести до већег разумевања

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	
<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, цитирајте релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Није применљиво

<p align="center">ТЕМА “МОЈА ЕВРОПСКА БУДУЋНОСТ” #2</p>	
<p>Назив активности</p>	<p><i>ЕУ изазови и игра солидарности</i></p>
<p>Врста активности</p> <p>(вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд.)</p> <p>Дајте сажету изјаву о циљу активности.</p>	<p>Игра улога</p>
<p>Циљеви учења активности</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Истражите концепт солидарности унутар Европске уније.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне.</p> <p>Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Схватите како државе чланице ЕУ раде заједно на решавању заједничких изазова.
<p>Трајање активности (у минутима)</p>	<p>90 минута</p>
<p>Материјали и ресурси</p> <p>(списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Описи сценарија различитих држава чланица ЕУ, који представљају различите изазове.
<p>Циљна група</p> <p>Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство</p> <p>Наведите све потребне предуслове или квалификације.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 13-30 година
<p>Исходи учења</p> <p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Побољшано разумевање солидарности и сарадње ЕУ. • Побољшане вештине решавања проблема и преговарања.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Методе и технике:</p> <p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења. Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Играње улога, преговарање и групна дискусија
<p>Опис активности и упутства</p> <p>Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део;</p> <p>(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве, итд.)</p> <p>Разјаснити улогу фацитатора или инструктора у примени методологије.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Доделити улоге учесницима као различитим државама чланицама ЕУ које се суочавају са специфичним изазовима. • Укључите се у преговоре и доношење одлука за решавање ових изазова. • Размислите о искуству и разговарајте о важности солидарности ЕУ. 	
<p>Процена и евалуација:</p> <p>Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке.</p> <p>Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Повратне информације учесника и групна рефлексија.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или друге механизме повратних информација.</p>	
<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за фацилитаторе и учеснике.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Подстакните учеснике да пронађу заједнички језик и решења.
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Обезбедити ресурсе за сарадњу и изазове ЕУ.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	
<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, цитирајте релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Званичне веб странице и извештаји ЕУ

<p align="center">ТЕМА „МОЈА ЕВРОПСКА БУДУЋНОСТ“ #3</p>	
<p>Назив активности</p>	<p><i>Одбор за визију будућности ЕУ</i></p>
<p>Врста активности</p> <p>(вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд .)</p> <p>Дајте сажету изјаву о циљу активности.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Креативна радионица
<p>Циљеви учења активности</p> <p>Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Подстакните учеснике да замисле своју идеалну будућност унутар Европске уније. • Промовишите креативно размишљање и размишљање о личним тежњама.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>активност треба да постигне.</p> <p>Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.</p>	
Трајање активности (у минутима)	60 минута
Материјали и ресурси (списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)	<ul style="list-style-type: none"> • Часописи, маказе, лепак, плоче за постере или папир.
Циљна група Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство Наведите све потребне предуслове или квалификације.	<ul style="list-style-type: none"> • 13-25 година
Исходи учења Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.	<ul style="list-style-type: none"> • Креирање визуелне репрезентације сопствене визије будућности унутар ЕУ. • Појачано размишљање о личним тежњама унутар ЕУ.
Методe и технике: Детаљно опишите методе и технике	<ul style="list-style-type: none"> • Креативни колаж, групна дискусија и лична рефлексивна

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења. Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.</p>	
<p>Опис активности и упутства</p> <p>Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део;</p> <p>(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.)</p> <p>Разјаснити улогу фацитатора или инструктора у примени методологије.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Учесници креирају табле са визијама које приказују њихову идеалну будућност у ЕУ. • Поделите са групом њихове плоче са визијама и објасните симболику иза њихових избора. 	
<p>Процена и евалуација:</p> <p>Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке.</p> <p>Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или друге</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Групна дискусија и саморефлексија.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>механизме повратних информација.</p>	
<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за фасилитаторе и учеснике.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Подстакните учеснике да размишљају маштовито и поделе своје снове.
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице</p>	<p>Обезбедите инспирацију и слике везане за ЕУ за табле са визијом.</p>

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

или ресурсе за даље учење.	
Референце и извори: Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, цитирајте релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн	<ul style="list-style-type: none"> • Није применљиво

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

ТЕМА 5

ТОЛЕРАНЦИЈА, ПРИХВАТАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

УВОД

Толеранција, прихватање и разумевање промовише толеранцију, поштовање и разумевање различитих људи и култура. Ова тема је осмишљена да пружи вежбе и неформалне алате који имају за циљ промовисање толеранције, поштовања и разумевања различитих људи и култура. Фокус на специфичне теме у оквиру ове теме сугерише структурирани приступ у решавању различитих аспеката толеранције и разумевања.

Толеранција укључује препознавање и поштовање туђих мишљења, праксе и разлика чак и ако се разликују од сопствених. Подразумева способност прихватања постојања различитих перспектива без нужног слагања са њима.

Прихватање иде даље толеранције. То укључује прихватање и признавање постојања разлика, било да су културне, верске или личне. Прихватање значи препознавање инхерентне вредности сваког појединца, без обзира на њихове разлике.

Разумевање подразумева стицање увида у перспективе, искуства и позадине других. То иде даље од признавања на површинском нивоу, са циљем дубљег разумевања фактора који обликују веровања и понашања људи.

Промовисање толеранције, прихватања и разумевања је кључно за неговање инклузивних заједница и спречавање дискриминације или предрасуда. У овом приручнику су представљене следеће активности које су укључене у тему „Толеранција, прихватање и разумевање“:

- Балканска визија
- Изградња мостова разумевања уз захвално испитивање
- Културал Цоннектионс цафе: А Ворлд Цафе Екпериенце.

Ове активности су осмишљене да промовишу културно разумевање и толеранцију међу младима, а њихов циљ је стварање простора за дијалог, међусобно разумевање и уважавање различитих култура. Они пружају омладинским радницима алате и методологије за решавање питања у вези са толеранцијом и прихватањем на креативан и интерактиван начин. Имајте на уму да успех ових активности често зависи од фацилитатора; вештине и спремност учесника да отворено сарађују једни са другима.

ТЕМА “ТОЛЕРАНЦИЈА, ПРИХВАТАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ” #1	
Назив активности	<i>Балканска визија</i>
Врста активности (вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд.) Дајте сажету изјаву о циљу активности.	Радионица захвалних упита
Циљеви учења активности Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне. Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.	Објективан: Подстицање толеранције и разумевања међу младима на Балкану истраживањем и уважавањем позитивних аспеката њихових различитих култура кроз приступ цењеног истраживања. Циљеви учења: <ul style="list-style-type: none"> • Идентификујте и цените јединствене снаге и позитивне аспекте балканских култура. • Негујте осећај толеранције фокусирајући се на заједничке вредности и позитивна искуства. • Побољшајте вештине комуникације и сарадње у оквиру разнолике балканске групе.
Трајање активности (у минутима)	180 минута (3 сата)

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Материјали и ресурси</p> <p>(списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Флип чартови или табле • Маркери и лепљиве белешке • Велики листови папира или постери • Ознаке са именима са заставама земаља • Тајмер
<p>Циљна група</p> <p>Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство</p> <p>Наведите све потребне предуслове или квалификације.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Балканска омладина од 18-30 година, 25 учесника (5 учесника по земљи). Није потребно никакво предзнање или искуство.
<p>Исходи учења</p> <p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Повећана свест и уважавање позитивних аспеката балканске културне разноликости. • Побољшане вештине комуникације и сарадње међу младима на Балкану. • Оснажен осећај повезаности и разумевања унутар балканске заједнице.
<p>Методе и технике:</p> <p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења. Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Захвални процес упита • Дискусије у малим групама • Креативно изражавање

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

Опис активности и упутства

Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део;

(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.)

Разјаснити улогу фацилитатора или инструктора у примени методологије.

1. Увод (20 минута):

- Поздравите учеснике и представите концепт захвалног упита.
- Прикажите видео клипове који наглашавају културно богатство Балкана.
- Укратко разговарајте о кључним тачкама из чланака, постављајући контекст за радионицу.

2. Разноликост унутар група (5 минута):

- Нагласите важност различитих перспектива унутар сваке групе, узимајући у обзир факторе као што су националност, пол, интересовања и порекло.

3. Фаза открића (45 минута):

- Подијелите учеснике у мале групе од пет, осигуравајући мјешавину националности у свакој групи.
- Подстакните сваку групу да подели позитивна искуства везана за културну разноликост Балкана. Које снаге и квалитете они цене у културама једни других?
- Групе користе флип-чартове или велике листове папира да забележе своје дискусије, наглашавајући предности и позитивне доприносе.
- Ротирајте групе како бисте осигурали разнолику комбинацију перспектива.

4. Фаза снова (45 минута):

- Прикажите још један кратки видео или представите студију случаја који наглашава позитивне резултате сарадње међу младима на Балкану.
- Свака група замишља идеалну будућност у којој се слави и разуме балканска културна разноликост.
- Учесници дискутују и визуализују које акције и ставови доприносе овој позитивној будућности.
- Подстицати креативност, као што је цртање или визуелно представљање њихове визије.
- Ротирајте групе да бисте унакрсно опрашили идеје и перспективе.

5. Фаза дизајна (40 минута):

- Групе дестилирају своје визије у конкретне идеје и кораке акције.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

- Представите додатне студије случаја које истичу успешне иницијативе које промовишу толеранцију и разумевање међу младима на Балкану.
- Свака група припрема кратку презентацију како би поделила своју визију и предложене акције са већом групом.
- Укључите време за групе да усаврше своје идеје на основу повратних информација других група.

6. Интерактивни елементи (10 минута):

- Укључите интерактивне елементе током презентација, као што су сесије питања и одговора, да бисте подстакли активно ангажовање и дубље разумевање.

7. Дељење и размишљање (30 минута):

- Свака група целој групи представља своју визију и кораке деловања.
- Омогућите детаљну дискусију о заједничким темама и заједничким вредностима идентификованим током активности.
- Разговарајте о увидима из студија случаја и о томе како се они могу применити на ситуације у стварном свету.
- Подстакните учеснике да размисле о томе како позитивни аспекти о којима се разговара могу допринети толеранцији и разумевању.

8. Интеграција и затварање (20 минута):

- Фацилитатори сумирају важне закључке са радионице.
- Нагласите важност инкорпорирања позитивних аспеката балканске културне разноликости у свакодневне интеракције.
- Обезбедите ресурсе за даље истраживање и стално учење.
- Подстакните учеснике да истраже препоручене чланке и лектире.

Процена и евалуација:

Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке.

Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или друге

- Прикупите повратне информације од учесника кроз структурирану сесију размишљања.
- Процените богатство и креативност визија које је представила свака група.
- Техника социометријске линије.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>механизме повратних информација.</p>	
<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за фасилитаторе и учеснике.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Подстакните фасилитаторе да активно учествују у дискусијама, истовремено се побрините да они не доминирају разговором. Они воде и олакшавају, омогућавајући учесницима да воде дискусије. • Негујте отворену и инклузивну атмосферу у којој се вреднују сви гласови.
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Размислите о креирању визуелног приказа заједничких визија за приказ током и након радионице. • Истражите могућности за накнадне активности, као што су пројекти сарадње или текући дијалози.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, цитирајте релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Цооперридер, ДЛ, & Вхитнеи, Д. (2005). Аппрециативе Инкуири: Позитивна револуција у променама. Берретт-Кохлер Публисхерс. • Цок, Т. (1994). Културна разноликост у организацијама: теорија, истраживање и пракса. Берретт-Кохлер Публисхерс. • Цхуа, ЕГ (1987). Стиллови решавања сукоба у културама ниског и високог контекста. Извештаји о истраживању комуникација, 4(1), 32-37. • Хофстеде, Г. (1980). Последице културе: међународне разлике у вредностима у вези са радом. Саге Публикасионс. • Берри, ЈВ (2005). Акултурација: Успешан живот у две културе. Међународни часопис за међукултурне односе, 29(6), 697-712. • Организација Уједињених нација за образовање, науку и културу (УНЕСЦО). (2015). Глобални извештај о праћењу образовања: образовање за све 2000-2015: достигнућа и изазови. • Часопис за међукултуралну психологију. • Међународни часопис за међукултурне односе. • Центар Хофстеде. (хттпс://ввв.хофстеде-инсигхтс.цом/) • Културно обавештајни центар. хттпс://ввв.културалк.цом/ • Гудикунст, ВБ, & Нисхида, Т. (2001). Анксиозност, неизвесност и уочена ефикасност комуникације међу односима и културама, Међународни часопис за међукултуралне односе, 25 (1), 2001, стр. 55-71. • Хаммонд, СА, & Роиал, Ц. (1998). Поуке из ове области: Примена Аппрециативе Инкуири (ревидирано издање). Тхин Боок Публсхинг. • Сривастава, С., Цооперридер, ДЛ, & Ассоциатес. (1990). Захвални менаџмент и лидерство: моћ позитивне мисли и акције у организацијама. Јоссеи-Басс.
--	---

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

	<ul style="list-style-type: none"> Селигман, МЕР, & Циксзентмихалии, М. (2000). Позитивна психологија: Увод. Америцан Психологист, 55(1), 5-14.
--	--

ТЕМА “ТОЛЕРАНЦИЈА, ПРИХВАТАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ” #2	
Назив активности	<i>Изградња мостова разумевања уз захвално испитивање</i>
Врста активности (вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд.) Дајте сажету изјаву о циљу активности.	Радионица захвалних упита
Циљеви учења активности Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне. Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.	Објективан: <ul style="list-style-type: none"> Неговање толеранције и разумевања истраживањем и уважавањем позитивних аспеката културне разноликости кроз приступ Аппрециативе Инкуири. Циљеви учења: <ul style="list-style-type: none"> Да идентификује и цени предности и позитивне аспекте различитих култура, демонстриране кроз групне презентације. Подстицати осећај толеранције фокусирањем на заједничке вредности и искуства у дискусијама у малим групама. Побољшати вештине комуникације и сарадње унутар мултикултуралне групе, приказане током интерактивних елемената активности.
Трајање активности (у минутима)	180 минута (3 сата)
Материјали и ресурси	<ul style="list-style-type: none"> Флип чартови или табле

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>(списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Маркери и лепљиве белешке • Велики листови папира или постери • Ознаке са именима са заставама земаља • Тајмер
<p>Циљна група</p> <p>Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство</p> <p>Наведите све потребне предуслове или квалификације.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Млади од 18-30 година, величина групе 20-40. Није потребно никакво предзнање или искуство.
<p>Исходи учења</p> <p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Повећана свест и уважавање позитивних аспеката културне разноликости. • Побољшане вештине комуникације и сарадње. • Ојачани осећај повезаности и разумевања међу учесницима.
<p>Методe и технике:</p> <p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења. Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Методе и технике: • Захвални процес упита • Дискусије у малим групама • Креативно изражавање

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Опис активности и упутства</p> <p>Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део;</p> <p>(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.)</p> <p>Разјаснити улогу фацилитатора или инструктора у примени методологије.</p>	
<p>1. Увод (20 минута):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поздравите учеснике и представите концепт захвалног упита. • Прикажите кратак видео снимак који илуструје успешну међукултурну сарадњу. • Укратко разговарајте о кључним тачкама из материјала за читање да бисте поставили контекст за радионицу. <p>2. Фаза открића (45 минута):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поделите учеснике у мале групе, обезбеђујући мешавину националности у свакој групи. • Подстакните сваку групу да подели позитивна искуства везана за културну разноликост. Које аспекте цене једни другима у култури? • Групе користе флип-чартове или велике листове папира да забележе своје дискусије, наглашавајући предности и позитивне доприносе. • Ротирајте групе како бисте осигурали разнолику комбинацију перспектива. <p>3. Фаза снова (40 минута):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Покажите други видео снимак или представите студију случаја која наглашава позитивне резултате међукултуралног разумевања. • Свака група замишља идеалну будућност у којој се културна разноликост слави и разуме. • Учесници дискутују и визуализују које акције и ставови доприносе овој позитивној будућности. • Подстицати креативност, као што је цртање визуелног приказа њихове визије. • Ротирајте групе да бисте унакрсно опрашили идеје и перспективе. <p>4. Фаза дизајна (30 минута):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Групе дестилирају своје визије у конкретне идеје и кораке акције. • Представите додатне студије случаја које наглашавају успешне иницијативе које промовишу толеранцију и разумевање. 	

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

- Свака група припрема кратку презентацију како би поделила своју визију и предложене акције са већом групом.
- Укључите време за групе да усаврше своје идеје на основу повратних информација других група.

5. Дељење и размишљање (30 минута):

- Свака група целој групи представља своју визију и кораке деловања.
- Омогућите детаљну дискусију о заједничким темама и заједничким вредностима идентификованим током активности.
- Разговарајте о увидима из студија случаја и о томе како се они могу применити на ситуације у стварном свету.
- Подстакните учеснике да размисле о томе како позитивни аспекти о којима се разговара могу допринети толеранцији и разумевању.
- Оставите времена за отворена питања и дељење личних увида.

6. Интеграција и затварање (15 минута):

- Водитељи сумирају кључне закључке са радионице.
- Нагласите важност укључивања позитивних аспеката културне разноликости у свакодневне интеракције.
- Обезбедите ресурсе за даље истраживање и стално учење.
- Подстакните учеснике да истраже препоручене чланке и лектире.

Процена и евалуација:

Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке.

Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или друге механизме повратних информација.

- Прикупите повратне информације од учесника кроз структурирану сесију размишљања.
- Процените богатство и креативност визија које је представила свака група.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за фасилитаторе и учеснике.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Фасилитатори треба да подстичу позитиван језик и конструктивне дискусије. • Осигурајте да сви учесници имају прилику да допринесу дискусијама. • Будите флексибилни и дозволите креативно изражавање током процеса визионирања.
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Размислите о креирању визуелног приказа заједничких визија за приказ током и након радионице. • Истражите могућности за накнадне активности, као што су пројекти сарадње или текући дијалози.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, цитирајте релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Цооперридер, ДЛ, & Вхитнеи, Д. (2005). Аппрециативе Инкуири: Позитивна револуција у променама. Берретт-Кохлер Публисхерс. • Цок, Т. (1994). Културна разноликост у организацијама: теорија, истраживање и пракса. Берретт-Кохлер Публисхерс. • Цхуа, ЕГ (1987). Стиллови решавања сукоба у културама ниског и високог контекста. Извештаји о истраживању комуникација, 4(1), 32-37. • Хофстеде, Г. (1980). Последице културе: међународне разлике у вредностима у вези са радом. Саге Публикасионс. • Берри, ЈВ (2005). Акултурација: Успешан живот у две културе. Међународни часопис за међукултурне односе, 29(6), 697-712. • Организација Уједињених нација за образовање, науку и културу (УНЕСЦО). (2015). Глобални извештај о праћењу образовања: Образовање за све 2000-2015: достигнућа и изазови. • Часопис за међукултуралну психологију. • Међународни часопис за међукултурне односе. • Центар Хофстеде. (хттпс://ввв.хофстеде-инсигхтс.цом/) • Културно обавештајни центар. хттпс://ввв.културалк.цом/ • Гудикунст, ВБ, & Нисхида, Т. (2001). Анксиозност, неизвесност и перципирана ефикасност комуникације међу односима и културама, Међународни часопис за међукултуралне односе, 25 (1), 2001, стр. 55-71. • Хаммонд, СА, & Роиал, Ц. (1998). Поуке из ове области: Примена Аппрециативе Инкуири (ревидирано издање). Тхин Боок Публисхинг. • Сривастава, С., Цооперридер, ДЛ, & Ассоциатес. (1990). Захвални менаџмент и лидерство: моћ
--	---

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

	позитивне мисли и акције у организацијама. Јосеи-Басс.
--	---

ТЕМА “ТОЛЕРАНЦИЈА, ПРИХВАТАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ” #3	
Назив активности	<i>Културал Цоннецтионс цафе: А Ворлд Цафе Експериенце</i>
Врста активности (вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд.) Дајте сажету изјаву о циљу активности.	World Cafe
Циљеви учења активности Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне. Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.	Објективан : <ul style="list-style-type: none"> • Промовисати толеранцију, прихватање и разумевање међу младима из Турске, Румуније, Бугарске, Србије, Грчке и Македоније кроз отворен и конструктиван дијалог. Циљеви учења: <ul style="list-style-type: none"> • Развијте дубље разумевање међусобне културне позадине кроз вођене дискусије. • Негујте осећај прихватања и толеранције за различите перспективе. • Побољшајте вештине комуникације и сарадње у мултикултуралном окружењу.
Трајање активности (у минутима)	120 мин
Материјали и ресурси	<ul style="list-style-type: none"> • Столови и столице су распоређени у кафанском стилу са заставама или симболима који представљају сваку земљу.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>(списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Папирни столњаци са одређеним простором за дискусију сваке земље и маркерима за писање и цртање учесника. • Флип-чартови или табле за фацитаторе да схвате кључне тачке. • Лепљиве белешке за учеснике да забележе мисли током ротације. • Користите тајмер или звоно да сигнализирате када да ротирате. • Ознаке са именима са заставама земаља које помажу учесницима да идентификују једни друге националности.
<p>Циљна група</p> <p>Дефинишите циљну публику или учеснике за активност, укључујући њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство</p> <p>Наведите све потребне предуслове или квалификације.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Млади од 18-25 година, величина групе 20-40. Није потребно никакво предзнање или искуство.
<p>Исходи учења</p> <p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Повећана свест и уважавање културне разноликости. • Побољшана комуникација и вештине активног слушања. • Ојачане везе и односи међу учесницима.
<p>Методe и технике:</p> <p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Worl cafe формат • Отворене и вођене дискусије

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења. Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.</p>	
<p>Опис активности и упутства</p> <p>Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део;</p> <p>(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.)</p> <p>Разјаснити улогу фацитатора или инструктора у примени методологије.</p>	
<p>Подешавање (15 минута):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Направите топлу и пријатну атмосферу са столовима и столицама у кафе стилу. • Поставите заставе или симболе који представљају сваку земљу на столовима. • Укратко представимо концепт World safe-а, наглашавајући важност дијалога уз поштовање. <p>1. коло - Толеранција (30 минута):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учесници се ротирају за различитим столовима који представљају различите земље. • Свака табела има водитеља и специфичну тему која се односи на толеранцију. • Фацитатори би могли водити дискусије о културним праксама које захтевају толеранцију или делити личне приче о толеранцији. • Учесници пишу и цртају своје увиде на папирним столњацима. <p>2. коло – прихватање (30 минута):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учесници се ротирају за новим столовима. • Фацитатори за сваким столом воде дискусије о прихватању, истражујући културне праксе које промовишу прихватање. • Учесници деле личне приче или примере у вези са прихватањем. • Подстакните учеснике да размотре како се прихватање може подстаћи у различитим заједницама. <p>3. круг – Разумевање (30 минута):</p>	

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<ul style="list-style-type: none"> • Учесници се поново ротирају за новим столовима. • Фацилитатори воде дискусије о разумевању, фокусирајући се на важност културног разумевања и изазове са којима се суочавају. • Учесници деле начине на које могу допринети бољем разумевању. • Подстакните размишљања о томе како разумевање може довести до јачих веза. <p>Жетва и рефлексција (15 минута):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поново се окупите као велика група. • Водитељи сумирају кључне увиде и запажања из сваке теме на флипчарту или белој табли. • Отворите говорницу за учеснике да поделе размишљања о ономе што су научили. • Завршите колективном посвећеношћу промовисању толеранције, прихватања и разумевања. 	
<p>Процена и евалуација:</p> <p>Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке.</p> <p>Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или друге механизме повратних информација.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Дистрибуирајте кратку анкету да бисте прикупили повратне информације учесника о искуству World safe-а. • Подстакните учеснике да поделе своје личне закључке током сесије размишљања.
<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Водите рачуна о језичким разликама и осигурајте јасну комуникацију. • Негујте инклузивну и уљудну атмосферу током дискусија.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за фасилитаторе и учеснике.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Фасилитатори треба да активно слушају и воде дискусије без наметања сопствених гледишта.
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Обезбедите ресурсе за даље истраживање толеранције, прихватања и разумевања. • Размислите о организовању пратећих активности, као што су заједнички пројекат или културна размена, настављајући дијалог међу учесницима.
<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, цитирајте релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Brovn, J., & Isaacs, D. (2005). <i>The World Cafe: Oblikovanje naše budućnosti kroz razgovore koji su važni</i>, Berrett-Koehler Publishers. • Гудикунст, ВБ (2012). <i>Премошћивање разлика: ефикасна међугрупна комуникација (текстови интерперсоналне комуникације)</i>. Sage Publications.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

ТЕМА 6

ДОБРОСУСЕДСТВО

УВОД

Добросуседство показати примере добросуседства, као што су дела љубазности, волонтерски рад или догађаји у заједници који окупљају људе. „Добросуседство“ представља примере добросуседства, као што су дела љубазности, волонтерски рад или догађаји у заједници који окупљају људе. „Добросуседство“; односи се на позитивне односе и интеракције између суседа, подстичући осећај заједништва и међусобне подршке. Добросуседство често укључује дела љубазности, волонтерски рад и догађаје у заједници који окупљају људе. Активности за омладинске раднике на ову тему у Приручнику укључују:

- Рушење невидљивих фасада: радионица међукултуралног дијалога
- Ходајте миљу у мојим ципелама
- Историјски догађаји и њихова перцепција
- Приступање ЕУ: перспективе и изазови

Активности наведене под овом темом осмишљене су да промовишу разумевање, дијалог и сарадњу међу младима, са фокусом на неговање позитивних односа и добросуседства.

Ове активности заједно пружају платформу за омладинске раднике да се укључе са младима у дискусије и искуства која промовишу емпатију, културно разумевање и свест о историјским и савременим питањима. Чини се да је свеобухватна тема стварање простора за дијалог и учење који доприноси изградњи позитивних односа и неговању добросуседства међу различитим заједницама.

ТЕМА “ДОБРО СУСЈЕШСТВО” #1	
Назив активности	<i>Рушење невидљивих фасада: радионица међукултуралног дијалога</i>
Врста активности (вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд.) Дајте сажету изјаву о циљу активности.	Радионица
Циљеви учења активности Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне. Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.	<ul style="list-style-type: none"> • Ова радионица има за циљ да изгради поверење и разумевање међу учесницима из различитих етничких/националних/културних средина.
Трајање активности (у минутима)	1 дан
Материјали и ресурси (списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)	<ul style="list-style-type: none"> • Опрема за презентацију (ако је доступна), флип-чарт папир, маркери, материјали за писање за учеснике.
Циљна група Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство	<ul style="list-style-type: none"> • 16-30 година

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Наведите све потребне предуслове или квалификације.</p>	
<p>Исходи учења</p> <p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Подстицати отвореност, комуникацију и разумевање међу различитим етничким/националним/културним позадинама на Балкану. • Побољшане вештине решавања проблема и преговарања.
<p>Методe и технике:</p> <p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења. Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ице бракер, групне презентације, отворене дискусије, лична размишљања.
<p>Опис активности и упутства</p> <p>Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део;</p> <p>(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.)</p> <p>Разјаснити улогу фацилитатора или инструктора у примени методологије.</p>	
<p>Дневни ред са упутством:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Увод и разбијање леда (60-90 минута): Почните са рундом упознавања и групним ледоломцем који захтева тимску сарадњу. Ово поставља позитиван тон и помаже учесницима да се осећају пријатније једни с другима. 2. Културно дељење (90-120 минута): Поделите учеснике у групе на основу њиховог етничког/националног/културног порекла. У својим групама, учесници ће 	

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

разговарати о кључним аспектима своје културе и традиције, укључујући музику, храну, приче, празнике, обичаје, итд. Свака група ће затим представити резиме своје дискусије широј групи.

3. Вежба "Невидљиве фасаде" (120-180 минута):

- **Листа заблуда (60 минута):** Учесници ће остати у својим етничким/националним/културним групама и размишљати о уобичајеним заблудама или стереотипима које друге етничке групе могу имати о њима. Они ће бити написани на табли/или флип-чарт листу који је скривен од погледа.
- **Разоткривање и разоткривање (60-120 минута):** Једна по једна, свака група ће открити своју листу и разоткрити сваку заблуду, пружајући чињеничне контрапунктове и личне анегдоте где је то могуће. Групно представљање такође треба да се бави питањима и коментарима учесника ван групе.

4. Отворена дискусија и рефлексива (90-120 минута):

- **Групна дискусија:** Након вежбе, водите разговор о искуству. Питања могу укључивати: Какав је био осећај делити погрешне представе о својој групи? Да ли вас је нека од заблуда или раскринкавања изненадила? Како можемо применити оно што смо данас научили у свом свакодневном животу?
- **Лична рефлексива:** На крају, замолите сваког учесника да подели једну ствар коју планира да промени у свом понашању или једну ствар коју су научили о другачијој култури на радионици, сумирајући свој став са сесије.

5. Завршно (15-30 минута): Завршите тако што ћете се захвалити свима на њиховој отворености и учешћу, резимирати кључна сазнања и дати детаље о предстојећим догађајима или приликама за даљу интеракцију.

Процена и евалуација:

Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке.

Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или

- Повратне информације учесника и групна рефлексива.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>друге механизме повратних информација.</p>	
<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за фасцилитаторе и учеснике.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Фацилитатори могу започети тако што ће замолити учеснике да поделе о својој култури и традицији. Затим, могу укључити учеснике у вежбе које демонстрирају негативне ефекте стереотипа, на пример, вежбу „Невидљиве фасаде“ у којој учесници деле заједничке заблуде о својој групи, а затим и стварности, како би исправили лажна уверења.
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Није применљиво
<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Сложености интеркултуралне комуникације могу се проучавати у литератури као што је „Интеркултурална комуникација: Где смо били,

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

образовним теоријама или истраживањима, цитирајте релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн	куда идемо...“. Овде можете пронаћи корисне погледе на историју дисциплине и кључне области истраживања : https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/22041451.2015.1042422
--	--

ТЕМА “ДОБРОСУСДСТВО” #2	
Назив активности	<i>Ходајте миљу у мојим ципелама</i>
Врста активности (вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд.) Дајте сажету изјаву о циљу активности.	Игра улога Свеобухватни циљ ове игре улога је да подстакне разумевање, културно разнолик дијалог и емпатију међу учесницима, омогућавајући им да се активно суоче са стереотипима и погрешним схватањима о различитим културама. Ова вежба играња улога би ставила учеснике у свакодневни сценарио који представља уобичајена питања или заблуде са којима се суочавају различите етничке групе на Балкану.
Циљеви учења активности Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне. Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.	<ul style="list-style-type: none"> • Изградити разумевање различитих балканских култура кроз импресивно и интерактивно ангажовање. • Да пружимо искуство из прве руке о изазовима и сложености етничких група на Балкану. • Да разоткрије стереотипе и заблуде о различитим етничким културама. • Подстицати уважавајући и отворен дијалог, неговање побољшаних међукултуралних односа.
Трајање активности (у минутима)	24 0 мин/пола дана
Материјали и ресурси	<ul style="list-style-type: none"> • Опис сценарија за сваку групу

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

(списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)	
<p>Циљна група</p> <p>Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство</p> <p>Наведите све потребне предуслове или квалификације.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 16-30 година
<p>Исходи учења</p> <p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Исходи ове активности су подстицање емпатије, истраживачких вештина и дубинског разумевања различитих култура, омогућавајући учесницима да се суоче са сопственим стереотипима или погрешним схватањима.
<p>Методe и технике:</p> <p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења. Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Играње улога, преговарање и групна дискусија, испитивање

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

Опис активности и упутства

Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део;

(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.)

Разјаснити улогу фацитатора или инструктора у примени методологије.

Дневни ред и Упутства:

1. Поделите учеснике у неколико малих група. Додијелите свакој групи другачији етнички/национални/културни идентитет са Балкана. Учесницима ће тада бити дато време да истраже о култури која им је додељена, укључујући друштвене, политичке и економске аспекте. Свака група добија сценарио типичан за додељену културу. **(90 мин)**

Пример: *Група пријатеља мора да се креће око осетљиве теме (као што је недавни политички догађај) током дружења.*

Сценарији за сваку националну групу:

- **Бугарски:** Породично окупљање на којем старије и млађе генерације разговарају о транзицији из комунизма у данашњу демократску Бугарску.
- **Српски:** Група пријатеља се окупља на спортском догађају и разговара о изазовима држања традиционалних вредности уз прилагођавање савременим европским нормама.
- **Румунски:** Разговор на вечери о јединственој култури Румуније као говорника латинског језика у словенском лингвистичком пејзажу и о искуствима и борбама Румуније у интеграцији са ЕУ.
- **Грчки:** Сценарио кафића у којем млади и старији мештани разговарају о ефектима економске кризе и утицају на културне и друштвене аспекте живота у Грчкој.
- **Турски:** Састанак у градској скупштини на којем грађани расправљају о јединственом положају Турске у Европи и Азији, разговарајући о питањима и перцепцијама културног идентитета.
- **Северномакедонски:** Ситуација у учионици која укључује и албанске и македонске ученике који разговарају о заједничкој историји, недавним контроверзама око промене имена и путу напред.

Улоге:

Учесници у свакој групи добијају индивидуалне улоге:

- **Говорник:** Говорник преузима водећу улогу у започињању и вођењу разговора/дискусије.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

- **Слушалац:** Слушалац подстиче дискусију, даје коментаре и реагује на разговор.
- **Посматрач:** Посматрач посматра интеракције и на крају даје повратну информацију, како о самој интеракцији, тако и о томе колико добро су осећали да њихов тим представља њихову културу.

2. **Игра улога:** (90 мин)

- Свака група изводи свој сценарио испред осталих. То је извођење „стварног живота“, па подстакните одговарајући декор, одећу и реквизите како бисте га учинили привлачним и ближим стварности.

3. **Извештај:** (60 мин)

- Током информативних сесија, неопходно је водити учеснике кроз процес саморефлексије, дајући им прилику да изразе своја осећања, перцепције и учење. Питајте их да ли/како су ситуације из стварног живота утицале на њихове улоге и да ли су били приморани да преиспитају било које стереотипе или заблуде које су раније имали. Овај приступ помаже у стварању окружења за искрен дијалог и емпатију.

Питања о којима треба разговарати могу укључивати:

- Шта мислите, колико добро је ваша група представљала додељену културу?
- На које сте предрасуде или стереотипе наишли током свог истраживања или игре улога?
- Какав је био осећај преузети ову улогу и бавити се потенцијално осетљивом темом?
- Да ли је игра улога променила вашу перцепцију људи из културе коју сте представљали?

Процена и евалуација:

Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке.

Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или друге

- Повратне информације учесника и групна рефлексија.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>механизме повратних информација.</p>	
<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за фасилитаторе и учеснике.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Није применљиво
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Није применљиво

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

или ресурсе за даље учење.	
<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, цитирајте релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • https://karlkapp.com/valk-mile-in-mi-shoes-games-let-iou-do/ • https://medium.com/valk-a-mile-in-her-shoes/tagged/roleplaiing-game • https://www.educatemagis.org/blogs/lesson-plans-for-valk-a-mile-in-mi-shoes-refugee-simulation/ • https://d2s3n99uv51hng.cloudfront.net/static/CIC_L3_Empathi_Valk%20a%20Mile%20in%20Mi%20Shoes_Activiti%20Handout.pdf • https://www.salto-iouth.net/tools/toolbok/tool/valk-a-mile-in-mi-shoes.1862/ • https://www.lessonplanet.com/search?keivords=valk+a+mile+in+mi+soes

ТЕМА “ДОБРОСУДСТВО” #3	
Назив активности	<i>Историјски догађаји и њихова перцепција</i>
<p>Врста активности</p> <p>(вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд.)</p> <p>Дајте сажету изјаву о циљу активности.</p>	<p>Игра улога :</p> <p>У овој теми, сценарио се врти око дискусије у којој се пријатељи различитог балканског порекла састају на поновној вечери након што се годинама нису видели. Расправа о историјским догађајима који су утицали на заједнице једни других и како то обликује њихове тренутне животне околности може бити осетљива, али просветљујућа тема за све учеснике.</p> <p>Свеобухватни циљ ове игре улога је да подстакне продубљивање дијалога о историјским догађајима и створи шире разумевање о томе како су догађаји обликовали различите балканске заједнице и њихове тренутне животне околности.</p>
<p>Циљеви учења активности</p> <p>Дефинишите специфичне циљеве</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да подстакне искрени дијалог о историји балканског региона и њеним ефектима на садашње животе.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>учења или исходе које активност треба да постигне.</p> <p>Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разумети различита историјска искуства и перспективе различитих балканских заједница. • Неговати емпатију и разумевање међу учесницима из различитих културних средина. • Да се суочи и изазове историјске заблуде или неспоразуме.
Трајање активности (у минутима)	240 мин/пола дана
Материјали и ресурси (списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)	<ul style="list-style-type: none"> • Није применљиво
Циљна група Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство Наведите све потребне предуслове или квалификације.	<ul style="list-style-type: none"> • 16-30 година
Исходи учења Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.	<ul style="list-style-type: none"> • Овај сценарио омогућава учесницима да истраже своје историјске предрасуде, пружа историјско образовање и може изградити емпатију међу различитим културама Балкана.
Методe и технике:	<ul style="list-style-type: none"> • Играње улога, преговарање и групна дискусија, испитивање

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења. Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.</p>	
<p>Опис активности и упутства</p> <p>Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део;</p> <p>(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.)</p> <p>Разјаснити улогу фацилитатора или инструктора у примени методологије.</p>	
<p>Дневни ред и упутства:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Увод (15 минута): Започните кратким о сврси и циљевима игре улога. Нагласите потребу за поштовањем и разумевањем док ће учесници разговарати о осетљивим историјским питањима. 2. Додела улога (15 минута): Поделите учеснике у различите групе идентитета (бугарски, српски, румунски, грчки, турски, северномакедонски) и делегирајте улоге. 3. Време за припрему (60 минута): Дајте групама учесника времена да истраже своју културну историју, главне догађаје и њихов утицај. 4. Игра улога (90 мин): Свака група приказује свој историјски разговор током сценарија вечере за поновно окупљање. Подстакните употребу реквизита или одеће како бисте побољшали реализам и ангажованост у сценарију. 5. Дебриеф (60 минута): Омогућите групну дискусију и размишљање након игре улога. <p>Улоге у свакој групи:</p>	

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

- **Говорник:** Ова особа преузима водећу улогу у започињању разговора о историјским догађајима и њиховом утицају на њихову етничку заједницу. Учесник мора да покаже емоције, знање и перспективе које одражавају њихов додељени идентитет, чинећи разговор што реалнијим
- **Слушалац:** Ова особа ће одговорити на говорничко препричавање својом перспективом из свог различитог балканског порекла, пружајући контра-нарације или сличности које се налазе у њиховој сопственој историји.
- **Посматрач:** Документује акцију, реакције, дијалог и говор тела говорника и пружиће увид током разговора о интеракцији и представљеним историјским перспективама.

Игра улога: Свака група изводи свој сценарио испред осталих. То је извођење „стварног живота“, па подстакните одговарајући декор, одећу и реквизите како бисте га учинили привлачнијим и ближим стварности.

Дебриеф: Замолите групе да поделе своје ставове о искуству. Разговарајте о томе да ли је игра улога променила већ постојеће перцепције о другим културама, њиховим историјским борбама и уопште о сложености балканске историје. Подстакните искреност и дељење емоција доживљених током игре улога.

Процена и евалуација:

Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке.

Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или друге механизме повратних информација.

- Повратне информације учесника и групна рефлексција.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за фасилитаторе и учеснике.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Није применљиво
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Није применљиво

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, цитирајте релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • http://www.historicalroleplai.com/ • https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Historical_role-playing_games • https://www.gametracker.rs/server_info/45.140.143.106:7777/
--	---

<p align="center">ТЕМА „ДОБРОСУСЕДСТВО“ #4</p>	
<p>Назив активности</p>	<p><i>Приступање ЕУ: перспективе и изазови</i></p>
<p>Врста активности (вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд.)</p> <p>Дајте сажету изјаву о циљу активности.</p>	<p>Игра улога</p> <p>Ова тема се фокусира на разговоре између пријатеља из различитих средина – једни из земаља чланица ЕУ, а други из балканских земаља које теже да се придруже ЕУ.</p> <p>Вођена циљем и циљевима сценарија, ова игра улога је осмишљена да пружи свеобухватну перспективу ЕУ, подстичући међусобно поштовање и разумевање међу учесницима.</p>
<p>Циљеви учења активности</p> <p>Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне.</p> <p>Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Подстицати искрену комуникацију о стварности, предностима и обавезама чланства у ЕУ. • Да разумеју и саосећају са надама, забринутостима и препрекама земаља које теже да се придруже ЕУ. • Омогућити размену идеја и искустава која би могла довести до већег разумевања и сарадње међу појединцима из различитих европских земаља.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

Трајање активности (у минутима)	240 мин/пола дана
Материјали и ресурси (списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)	<ul style="list-style-type: none"> • Није применљиво
Циљна група Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство Наведите све потребне предуслове или квалификације.	<ul style="list-style-type: none"> • 16-30 година
Исходи учења Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.	<ul style="list-style-type: none"> • Главни исходи ове игре улога су стимулисање дијалога о различитим перспективама и јединственим потешкоћама у вези са приступањем ЕУ, неговање међусобног разумевања и емпатије међу учесницима из земаља чланица ЕУ и потенцијалних држава.
Методe и технике: Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења.	<ul style="list-style-type: none"> • Играње улога, преговарање и групна дискусија, испитивање

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.	
<p>Опис активности и упутства</p> <p>Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део;</p> <p>(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.)</p> <p>Разјаснити улогу фацитатора или инструктора у примени методологије.</p>	
<p>Дневни ред и упутства:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Увод (15 минута): Почните са кратким уводом у примарни циљ и основна правила игре улога. Нагласите важност поштовања и отворености, с обзиром на осетљивост ове теме. 2. Додела улога (15 минута): Доделите сваком учеснику своје улоге. 3. Време за припрему (60 минута): Дозволите учесницима времена да истраже своје додељене улоге и припреме се за игру улога. 4. Игра улога (90 минута): Учесници изводе сценарио према својим улогама. 5. Дебриеф (60 минута): Учесници размишљају о својим поступцима, разговору и његовим исходима. <p>Улоге:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Говорник: Учесник из раније земље чланице ЕУ, размјењујући искуства о чланству у ЕУ. • Слушалац: Учесник из балканске земље која тежи да се придружи ЕУ, реагује на подељена искуства и представља своју перспективу процеса придруживања. • Посматрач: Прати дијалог и понашање учесника и промовише даљу дискусију кроз пробна питања. <p>Игра улога: Сваки учесник обавља своје улоге. Говорник дели искуства док слушалац представља своју перспективу. Посматрач бележи интеракције и припрема пробна питања за сесију извештавања.</p>	

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Дебриф: Подстакните учеснике да поделе своја осећања у вези са игром улога. Разговарајте о томе шта су научили о ЕУ, тежњама и изазовима будућих држава чланица. Питајте их да ли су се њихове перцепције промениле или су стекли нове увиде о Европској унији и процесу придруживања.</p>	
<p>Процена и евалуација:</p> <p>Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке.</p> <p>Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или друге механизме повратних информација.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Повратне информације учесника и групна рефлексија.
<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или променљивих околности.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Није применљиво

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за фацитаторе и учеснике.</p>	
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Није применљиво
<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, цитирајте релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • https://europa.eu/european-union/about-eu/countries_en • https://biepag.eu/ • http://europa.ba/?lang=en • https://www.springer.com/gp/book/9783319895141 • https://onlinelibrari.vilei.com/doi/abs/10.1111/jcms.12473 • https://www.ceps.eu/

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

ТЕМА 7

СМЕШНИ БАЛКАН

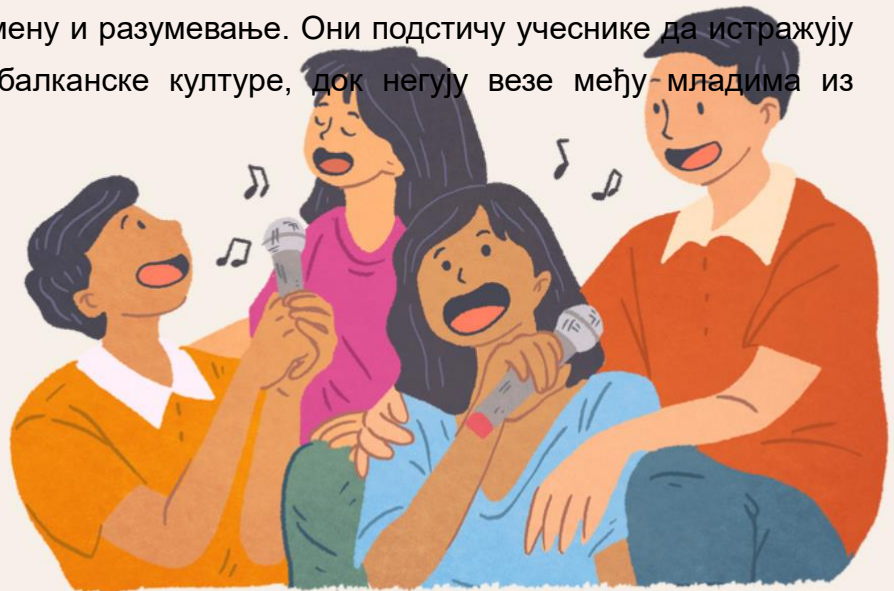
УВОД

Фунни Балканс приказује духовите или необичне традиције или обичаје који су јединствени за Балкан. Иако је важно да се културном хумору приступи са осећајношћу и поштовањем, заиста постоје неке традиције и обичаји на Балкану који се могу сматрати духовитим или јединственим. Имајте на уму да је хумор субјективан и оно што једној особи може бити смешно, друга може другачије да протумачи. Ево неких активности балканске културе које би омладински радници могли да користе, а које би се могле сматрати забавним или препознатљивим:

- Премошћивање Балкана фестивал
- Презентација хумора кроз народне ношње балканских земаља
- Балканска ноћ хумора
- Смејемо се заједно: комедија и повезаност на Балкану
- Балканска ноћ стрипа
- Балканско такмичење у шали

То су креативне и занимљиве идеје за активности које би омладински радници могли да уграде у свој комплет алата за промовисање смисла за хумор и културног разумевања на Балкану.

Ове активности не само да промовишу хумор и смех, већ служе и као делотворно средство за културну размену и разумевање. Они подстичу учеснике да истражују и цене светлију страну балканске културе, док негују везе међу младима из различитих средина.

ТЕМА “СМЕШНИ БАЛКАН” #1	
Назив активности	<i>Премошћивање Балкана фестивал</i>
Врста активности (вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд.) Дајте сажету изјаву о циљу активности.	Догађај Фестивал Бридгинг тхе Балканс је једнодневна манифестација која има за циљ да прослави јединствене културе, традиције и таленте балканских земаља, уз неговање осећаја јединства, разумевања и пријатељства међу њиховим разноликим популацијама. Фестивал укључује различите активности, радионице, штандове са храном и наступе који истичу најбоље што свака земља може да понуди, омогућавајући људима да се повежу и уче о културама једни других.
Циљеви учења активности Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне. Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.	<ul style="list-style-type: none"> • Промовисати разумевање и уважавање различитих култура, традиција и талената балканских земаља. • Неговати осећај пријатељства, јединства и међусобног поштовања међу становништвом. • Да понуди платформу за приказ јединствености сваке земље. • Олакшати међукултурално учење ангажовањем у разним активностима и радионицама.
Трајање активности (у минутима)	1 дан
Материјали и ресурси (списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)	<ul style="list-style-type: none"> • Реквизити и средства за разне културне представе и радионице. • Простори додељени за различите активности, радионице, позорнице и тезге са храном. • Културни артефакти, занати или изложбени предмети из различитих земаља да би се приказала њихова јединственост. • Намирнице за припрему традиционалних јела балканских земаља.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

	<ul style="list-style-type: none"> • Аудио, светлосна и визуелна опрема за презентације, говоре и наступе.
<p>Циљна група</p> <p>Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство</p> <p>Наведите све потребне предуслове или квалификације.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 16-30 година
<p>Исходи учења</p> <p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Побољшано знање и уважавање различитих култура присутних на Балкану. • Побољшане комуникацијске вештине и културне компетенције због интеракције са људима из различитих средина. • Повећано разумевање значаја јединства и поштовања у мултикултуралним друштвима. • Практично искуство у ангажовању у активностима и традицијама различитих култура Балкана.
<p>Методe и технике:</p> <p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења. Објасните зашто су ове</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Радионице и интерактивне сесије • Приповедање и нарација – традиционалне приче, историја и фолклор за образовање и просветљење учесника. • Наступи уживо - плес, музика, драма и друге живе уметничке презентације за преношење културних информација. • Изложбе хране и рукотворина - тезге са храном и занатске изложбе како би се истакле кулинарске и занатске вештине уобичајене у балканским земљама.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>методе прикладне за постизање циљева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Визуелни прикази: Искористите визуелне артефакте, традиционалну одећу и симболе да бисте нагласили јединственост сваке културе. • Панел дискусије и дебате: Организујте разговоре и дискусије како бисте подстакли дијалог о заједништву и разликама међу балканским културама.
<p>Опис активности и упутства</p> <p>Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део.</p> <p>(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.).</p> <p>Разјаснити улогу фацилитатора или инструктора у примени методологије.</p>	
<p>Дневни ред:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Церемонија отварања (9:00 - 9:30) : Започните догађај живописном и живописном парадом, са традиционалним ношњама, музиком и игром из сваке балканске земље учеснице, показујући јединство у различитостима. 2. Културне радионице (10:00 - 12:00) : Понудите више паралелних радионица, омогућавајући учесницима да науче и искусе различите аспекте балканске културе (нпр. традиционални плесови, занати, кување, народне приче и историја). охрабрите све да присуствују барем једној радионици из друге балканске земље. 3. Балкански базар (12:00 – 14:00) : Поставите тезге из сваке земље са традиционалном храном, рукотворинама и сувенирима, омогућавајући учесницима да пробају и купе артикле који представљају богато културно наслеђе сваке балканске нације. 4. Сесија изградње моста (14:30 – 16:00) : Организујте интерактивну групну активност која негује тимски рад и сарадњу међу учесницима из различитих земаља, као што је колаборативни уметнички пројекат који симболизује јединство или игра изградње тима. Циљ је створити везе између учесника уз наглашавање важности заједничког рада упркос разликама. 5. Различити наступи (16:30 – 18:30) : Позовите извођаче из сваке земље учеснице да покажу своје таленте, укључујући традиционалну музику, плес, 	

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>читање поезије или кратке позоришне чинове, приказујући богато културно наслеђе Балкана.</p> <p>6. Церемонија затварања (19:00 – 20:00) : Завршите догађај заједничким наступом у којем учествују све земље, симболизујући јединство и слогу балканских народа. Ово може бити посебно компонована песма, колаборативна плесна фузија или церемонија која комбинује елементе традиције сваке земље.</p>	
<p>Процена и евалуација:</p> <p>Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке.</p> <p>Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или друге механизме повратних информација.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Повратне информације учесника: Након догађаја, прикупите повратне информације од учесника и учесника. Ово ће помоћи да се процени ефикасност различитих метода и њихов утицај, што ће довести до континуираног побољшања будућих догађаја.
<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Није применљиво

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за фасилитаторе и учеснике.</p>	
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Активности културне размене: Подстакните учеснике да поделе елементе сопствене културе. • Умрежавање и интеграција: Обезбедите простор и прилике за учеснике да се друже, умреже и формирају везе, побољшавајући осећај заједнице и јединства. • Коришћење дигиталних платформи: Користите онлајн платформе и друштвене медије да бисте досегли ширу публику. Стримовање наступа уживо, онлајн пријаве за виртуелну уметничку галерију или промоција на каналима друштвених медија могу помоћи у стварању инклузивнијег фестивала.
<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, цитирајте релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • https://thebalkandanceproject.com/ • http://www.etnofilm.org/?language=eng • https://www.thespruceeats.com/cuisine-of-the-balkans-4125941 • https://www.amazon.com/Balkan-Traditional-Vitchcraft-Radomir-Ristic/dp/097961685Ks • https://www.cambridge.org/core/books/balkans-in-travel-vriting/2D75C9EB6A5B05E3FE9711690B907FE1

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

ТЕМА “СМЕШНИ БАЛКАН” #2	
Назив активности	<i>Презентација хумора кроз народне ношње балканских земаља</i>
Врста активности (вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд.) Дајте сажету изјаву о циљу активности.	Радионица : Циљ активности је развијање културне размене између балканских земаља кроз хумор и подстицање креативности која ће омогућити окупљање младих кроз упознавање различитих традиција и култура.
Циљеви учења активности Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне. Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.	<ul style="list-style-type: none"> • Да прикажете кључне тачке или поруке и информације са хумором који ће се вероватније памтити. • Да повећа интересовање за оно што други говоре • Да задржи пажњу учесника током необичних и креативних, као што је израда костима у правцу зближавања људи презентацијама.
Трајање активности (у минутима)	120 мин
Материјали и ресурси (списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)	<ul style="list-style-type: none"> • Флипчартови, папири, маркери, оловке, лепак и маказе.
Циљна група Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући	<ul style="list-style-type: none"> • 16 -30 година • 18+ (омладински радници, омладински лидери и млади људи са јаким интересовањем за учешће младих и демократизацију)

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство</p> <p>Наведите све потребне предуслове или квалификације.</p>	
<p>Исходи учења</p> <p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да се упознају са културом и традицијом балканских земаља • Да научите како изгледа народна ношња • Да им врате осмех на лице • Да се међусобно повежу
<p>Методe и технике:</p> <p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења. Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.</p>	<p>Групни рад, представљање традиционалних модела као што су народне ношње</p> <p>Ове методе су прикладне за постизање циљева из следећих разлога:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Стицање искустава у којима учесници раде заједно на истом задатку. • Изградња позитивне и ангазоване заједнице учења кроз вршњачко учење и подучавање. • Излаже учеснике различитим идејама и приступима на забаван начин. • Постати активни и креативни учесници у циљу поштовања сваке културе и традиције. • Поштовање и прихватање различитости. • Унапређење комуникацијских вештина.
<p>Опис активности и упутства</p> <p>Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део;</p>	

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.)

Разјаснити улогу фацилитатора или инструктора у примени методологије.

1. Увод и разбијање леда (10 минута) : Започните уводни део тако што ћете питати водитеље о њиховом разумевању концепта Фунни Балкан с.

2. Групни рад – Смешни Балкан у вашој земљи (40 мин): Поделите учеснике у 6 група по земљама. Учесници из сваке групе имају задатак да креирају своју народну ношњу користећи флипчарт.

3 . Креирање костима (50 мин): Свака група ће изабрати једну особу која ће бити модел са циљем да представи типичан костим. Док се он/она креће околу као модел, остатак групе ће изнети најважније смешне чињенице као што су:

- Додиривање, љубљење када ће се људи срести.
- Да ли се нагињу веома близу када разговарају?
- Како се људи играју косом и брадом да би показали нешто да би представили људску интеракцију.

4. Отворите дискусију и размишљање (15 мин): Учесници ће разговарати о карактеристикама сваког костима и приказати сличности или разлике свих типичних костима.

5. Затварање (5 минута): Сумирање уверења и утисака учесника из активности и дељење нових идеја.

Процена и евалуација:

Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке.

Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете,

- Повратне информације учесника и групна рефлексја

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

самопроцене, вршњачке евалуације или друге механизме повратних информација.	
<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за фасилитаторе и учеснике.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Није применљиво
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Није применљиво

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.	
Референце и извори: Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, цитирајте релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн	

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

ТЕМА “СМЕШНИ БАЛКАН” #3	
Назив активности	<i>Балканска ноћ хумора</i>
Врста активности (вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд.) Дајте сажету изјаву о циљу активности.	Забавна и комична емисија
Циљеви учења активности Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне. Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.	<ul style="list-style-type: none"> • Промовисати хумор и смех као средство за изградњу веза. • Да прославимо богату комичну традицију Балкана.
Трајање активности (у минутима)	90 минута (може бити мање или више)
Материјали и ресурси (списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)	<ul style="list-style-type: none"> • Сцена или простор за извођење, локални комичари или учесници вољни да наступају и публика.
Циљна група Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући њихов узраст, број, величину групе,	<ul style="list-style-type: none"> • Без старосне границе, са интересовањем за хумор и комедију.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>претходно знање, искуство</p> <p>Наведите све потребне предуслове или квалификације.</p>	
<p>Исходи учења</p> <p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Заједнички смех и осећај јединства кроз хумор. • Изложеност разноврсности комичних стилова на Балкану.
<p>Методe и технике:</p> <p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења. Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Станд-уп комедија, шаљиве приче и скечеви.
<p>Опис активности и упутства</p> <p>Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део.</p> <p>(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.).</p> <p>Разјаснити улогу фасилитатора или инструктора у примени методологије.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Позовите локалне комичаре или учеснике да изводе забавне комаде, станд-уп комедије, шаљиве приче или скечеви. 	

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<ul style="list-style-type: none"> • Подстицати смех и позитивне интеракције међу публиком. 	
<p>Процена и евалуација:</p> <p>Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке.</p> <p>Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или друге механизме повратних информација.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Повратне информације публике и дискусије након емисије.
<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Обезбедите пријатну и веселу атмосферу за догађај.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>фацилитаторе и учеснике.</p>	
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Представите различите стилове комедије из различитих балканских земаља.
<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, наведите релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Није применљиво

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

ТЕМА “СМЕШНИ БАЛКАН” #4	
Назив активности	<i>Смејемо се заједно: комедија и повезаност на Балкану</i>
Врста активности (вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд.) Дајте сажету изјаву о циљу активности.	Радионица
Циљеви учења активности Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне. Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.	Објективан: <ul style="list-style-type: none"> • Промовисати културно разумевање и повезаност међу балканском омладином кроз хумор и комедију. Циљеви учења: <ul style="list-style-type: none"> • Кроз духовите изразе, учесници ће препознати и идентификовати културне нијансе, обичаје и традицију из различитих балканских земаља. • Развити међукултурну емпатију: Учесници ће развити емпатију разумевањем и уважавањем различитих културних перспектива.
Трајање активности (у минутима)	90 минута
Материјали и ресурси (списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)	<ul style="list-style-type: none"> • Бела табла или флип-чарт • Маркери • Тајмер • Мале награде или жетони за учеснике (опционо)
Циљна група Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући њихов узраст, број,	<ul style="list-style-type: none"> • Балканска омладина од 18-25 година која представља различите земље у региону.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>величину групе, претходно знање, искуство</p> <p>Наведите све потребне предуслове или квалификације.</p>	
<p>Исходи учења</p> <p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Учесници ће показати повећану свест о културној разноликости на Балкану, препознајући јединствене обичаје, традицију и стилове хумора. • Учесници ће побољшати своју способност да ефикасно комуницирају са вршњацима из различитих балканских земаља, користећи хумор за повезивање и разумевање. • Учесници ће искусити ојачане везе са својим вршњацима, неговање заједнице и заједнички смех преко културних граница. • Учесници ће развити позитиван став према културним разликама, препознајући вредност хумора као моста који спаја, а не раздваја. • Учесници ће показати побољшане вештине сарадње у оквиру мултикултуралне групе, примењујући хумор како би олакшали тимски рад и сарадњу.
<p>Методe и технике:</p> <p>Детаљно опишите методe и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења. Објасните зашто су ове методe прикладне за постизање циљева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Играње улоге • Радионица станд-уп комедије • Open-Mic

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

Опис активности и упутства

Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део;

(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.)

Разјаснити улогу фацитатора или инструктора у примени методологије.

Ледоломац - Симулације балканске комедије (15 минута):

- Припремите листу шаљивих радњи, гестова или културних референци специфичних за Балкан.
- Учесници наизменично глуме шараде док други погађају.
- Подстакните учеснике да унесу свој културни хумор у игру.

Интерактивно мапирање комедије (20 минута):

- Поделите групу у мање тимове или парове.
- Дајте сваком тиму велику мапу Балкана.
- Замолиите их да идентификују и означе смешне анегдоте, шале или шаљиве стереотипе о свакој земљи.
- Тимови представљају своје налазе, промовишући смех и разумевање.

Радионица станд-уп комедије (30 минута):

- Упознајте основе станд-уп комедије.
- Подстакните учеснике да поделе смешне анегдоте или запажања из сопствене културе.
- Водите мини-радионицу о испоруци шале, времену и важности културолошке осетљивости у хумору.

Излог комедије (15 минута):

- Позовите учеснике да изводе своје рутине станд-уп комедије у окружењу подршке и безбрижности.
- Алтернативно, учесници могу да деле шаљиве приче или шале које цене из својих култура.

Размишљање и дељење (10 минута):

- Омогућите сесију размишљања о улози хумора у изградњи веза.
- Разговарајте о свим културним увидима стеченим кроз активност.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<ul style="list-style-type: none"> Отворите под за учеснике да поделе своје омиљене смешне тренутке са сесије. 	
<p>Процена и евалуација:</p> <p>Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке.</p> <p>Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или друге механизме повратних информација.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Прикупите повратне информације о ефикасности ледоломца, мапирања и радионице станд-уп комедије. Процените ниво ангажовања и учешћа током приказивања комедије. Процените рефлексije учесника о улози хумора у међукултуралном разумевању.
<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за</p>	<ul style="list-style-type: none"> Нагласите важност хумора који поштује и укључује. Створите позитивну атмосферу подршке за учеснике да поделе своје комичарске таленте. Имајте на уму културну осетљивост; подстичу хумор који подстиче јединство и разумевање.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>фацилитаторе и учеснике.</p>	
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Размислите о укључивању локалних комичара или комичних клипова из различитих балканских земаља. • Омогућите учесницима да наставе да деле хумор и шале након сесије. • Снимите незаборавне тренутке путем фотографија или кратких видео снимака за забавни резиме. • Ова активност <i>Смејемо се заједно</i> користи хумор да премости културно разумевање, негујући везе међу балканском омладином на игрив и интерактивни начин. Прилагодите садржај и структуру на основу специфичне културне динамике и преференција учесника.
<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, наведите релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Abel, MH 2002. Humor, stres i strategije suočavanja. Humor, 15: 365–381. • Cravford, CB 1994. Teorija i implikacije u vezi sa upotrebom strateškog humora od strane lidera. The Journal of Leadership Studies, 1(4): 53–68. • Kaplan, D. (2006). Balkanski duhovi: putovanje kroz istoriju. Berba. • Romero, EJ & Cruthirds, KV (2006). Upotreba humora na radnom mestu, Akademija iz perspektive menadžmenta, str.58-69.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

ТЕМА “СМЕШНИ БАЛКАН” #5	
Назив активности	Балканска ноћ стрипа
Врста активности (вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд.) Дајте сажету изјаву о циљу активности.	Радионица Циљ активности је да повећа разумевање сатире и културолошке свести учесника кроз способност сагледавања сопствене културе кроз сочиво здравог хумора.
Циљеви учења активности Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне. Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.	<ul style="list-style-type: none"> • Главни циљ учења за учеснике је да повећају своје разумевање сатире и културну свест кроз њихову способност да сагледају сопствену културу кроз сочиво здравог хумора (истражити елемент сатире – интегрисати морално учење у комедију). • Остали циљеви учења су повећање компетенција учесника за тимски рад, комуникацију, основно истраживање, скицирање, планирање, доношење одлука и визуелну презентацију.
Трајање активности (у минутима)	<ul style="list-style-type: none"> • Прибл. 3 сата за сесију + пауза за кафу + 30 мин или 1 сат за изложбу, + 45 минута за размишљање након изложбе. Укупно: прибл. 4 – 4,5 сата.
Материјали и ресурси (списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)	<ul style="list-style-type: none"> • А4 папири, А2 папири, оловке, гумице, маркери, оловке, лењери, паметни телефони и интернет веза. • Потребан је простор за рад сваке групе – сто, столице и простор за излагање финалног стрипа (величине А2, један или више по групи) – то може бити зид на који се могу лепити постери .

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Циљна група</p> <p>Дефинишите циљну публику или учеснике за активност укључујући њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство</p> <p>Наведите све потребне предуслове или квалификације.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Млади или млади одрасли који долазе из разних балканских земаља, најмање 15 људи који долазе из 3-4 различите земље, а максимално 40 људи који долазе из до 10 земаља. Свака национална група учесника треба да се састоји од приближно исто толико људи! Није потребно претходно искуство или знање.
<p>Исходи учења</p> <p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разумевање елемената сатири • Разумевање и практиковање здравог (нештетног) хумора • Културна свест – о сопственој култури и о другим балканским културама • Повећане компетенције у погледу тимског рада, основног истраживања, комуникације, скицирања, планирања, доношења одлука и визуелне презентације.
<p>Методe и технике:</p> <p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења. Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Увод – визуелна и вербална презентација водитеља, о сатири и о току планиране сесије • Радионица у националним тимовима – истраживање, планирање, скицирање, припрема финалних постера великих стрипова • Изложба израђених плаката • Дебрифинг – вршњачка и пленарна размишљања
<p>Опис активности и упутства</p> <p>Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део.</p>	

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.).

Разјаснити улогу фацилитатора или инструктора у примени методологије.

Фацилитатор учесницима представља главне кораке активности, као што је истакнуто у горњем одељку, максимално 5 минута.

Водитељ позива све да седну и презентују визуелни материјал (унапред припремљену дигиталну презентацију, или флипчарт креиран на лицу места) о елементима сатире и укаже на главну разлику између комедије и сатире, а то је да сатира укључује морално учење. или лекција, која може бити очигледна или не превише очигледна, али видљива када се о њој размишља. 15 минута мак.

Затим, водитељ представља (унапред припремљен) визуелни материјал стрипа који може послужити као инспирација и референца за учеснике. Могу се представити различити класични и модерни стилови; међутим, важно је представити примере који су лакше оствариви у датом времену и без претходног искуства (основни, поједностављени стилови). 15 минута мак.

Водитељ позива учеснике да се раздвоје у националне групе и пронађу сто са столицама за рад, доказује сваку групу материјалима – неколико страница А4 и А2 папира, оловке, гумице, лењири, оловке, маркери. Затим, фацилитатор позива учеснике да истраже своје теме којима би желели да се позабаве уметношћу стрипа. Учесници могу прво да дискутују у групама и користе своје постојеће знање о забавним аспектима своје културе, као што су навике, понашања, заједничка перцепција, њихов поглед на суседне земље, заједничка веровања (не верска), итд., а затим учесници могу да користе и онлајн истраживање да бисте добили више идеја. Овај део треба да траје око 20-30 минута.

Затим, фацилитатор позива учеснике да почну да раде на нацртима стрипова на папиру величине А4 – да створе идеју стрипа за причу у вези са темом/ама које су изабрали и почну да цртају на папиру главне визуелне тачке приче. Затим, групе треба да почну да праве додатне тачке (слике) које ће допунити главну слику приче, како би се изградила потпунија слика приче и учинила да прича буде јасно повезана и разумљива публици. Текст треба додати унутар или испод слика стрипа. 1 сат.

Требало би да уследи пауза за кафу.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

Учеснике сада треба позвати да наставе са прављењем свог стрипа и почну да планирају целокупну презентацију на постерима великих димензија – колико листова папира ће користити, како ће величину и одвојити слике како би створили логичан ток и укупан размак и најбољу визуелну презентацију плаката, финализирати текст, итд. Када се учесници осећају спремни, могу да почну да цртају свој завршни рад на постерима великог формата (А2) и финализују свој рад. Приближно 1 сат, у зависности од групног процеса и потреба, време се може мало продужити.

По завршетку и након паузе, учесници се позивају да ставе своје плакате на изложбено место и изложба може да почне. Наслови њиховог стрипа треба да буду видљиви, а радове може укратко представити члан сваке групе. Предлаже се да се читава прича и морална поука не објашњавају публици, јер би је требало да разуме публика појединачно или може да се дискутује од стране публике. У зависности од броја постера, изложба може да траје од 30 минута до 1х или више.

Методe и питања за дебрифинг – рефлексивна је описана у следећем поглављу, припл. 30-45 минута, у зависности од величине групе и процеса.

Процена и евалуација:

Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке.

Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцене, вршњачке евалуације или друге механизме повратних информација.

Саопштење би требало да се одржи након изложбе великих стрип плаката. Током првог дела дебрифинга, учесници се могу раздвојити на вршњаке ако је цела група учесника мала, или у мале групе од 3-4 особе ако је цела група учесника велика. Питања која треба поставити су:

- Како се осећате након ове активности?
- Који делови су вам били најизазовнији током целе активности?
- Шта су за вас били најрадоснији делови целе активности?

Парови или мале групе се могу замолити да седну на удобно место, списак питања у писаном облику може се дати свакој групи или вршњаку за референцу, и треба им дати време од 10-15 минута да разговарају о својим личне одговоре у детаље.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

	<p>Касније, вршњаци или мале групе су позвани на пленарну сесију размишљања, где ће водитељ поставити следећа питања:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да ли сте уживали у активности и резултатима? • Које су поуке за вас у вези са другим балканским културама? • Које су биле поуке за вас у погледу ваше сопствене културе? • Како сте приступили сатиричном елементу моралне поуке у свом раду – да ли га је било лако уградити и да ли сте га сматрали корисним? • Која би била разлика у вашем раду и резултатима да сте користили само хумор, а не сатиру са додатним елементом моралног учења/лекције? Којом реченицом/речју бисте желели да завршите ову сесију, у вези са вашим личним искуством или исходом учења?
<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p> <p>Поделите све савете или најбоље праксе за</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или променљивих околности. • Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили. • Поделите све савете или најбоље праксе за фацилитаторе и учеснике.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>фацилитаторе и учеснике.</p>	
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ако се активност води за млађу групу учесника, може се дати претходна листа културних аспеката, како би се активирало креирање размишљања, давање примера и смањење времена које ће бити посвећено истраживању. Приликом фацилитације активности за старију групу учесника, може се захтевати озбиљнији аспект моралног принципа у оквиру сатире.
<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, цитирајте релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Није применљиво

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

ТЕМА “СМЕШНИ БАЛКАН” #6	
Назив активности	<i>Балканско такмичење у шали</i>
Врста активности (вежба, радионица, симулација, играње улога, дискусија, итд.) Дајте сажету изјаву о циљу активности.	Вежбање
Циљеви учења активности Дефинишите специфичне циљеве учења или исходе које активност треба да постигне. Ови циљеви треба да буду мерљиви и усклађени са општим циљевима обуке.	Решена питања: <ul style="list-style-type: none"> • Стереотипи и предрасуде. • Како се хумор често користи за одржавање или подстицање предрасуда. • Лична одговорност да реагујемо на ситуације са којима се не слажемо. Циљеви: <ul style="list-style-type: none"> • Да истражимо основу нашег хумора. • Да будемо свесни ефеката шале и на нас и на оне против којих се шале причају. • Да започнемо дискусију о страховима који се крију у вицевама које причамо.
Трајање активности (у минутима)	45 минута
Материјали и ресурси (списак материјала, алата и ресурса потребних за активност)	<ul style="list-style-type: none"> • Шале • Цртани филмови • Шешир • Велики лист папира или флипчарт и оловка за означавање резултата.
Циљна група Дефинишите циљну публику или учеснике за	<ul style="list-style-type: none"> • Балканска омладина од 18-25 година која представља различите земље у региону.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>активност укључујући њихов узраст, број, величину групе, претходно знање, искуство</p> <p>Наведите све потребне предуслове или квалификације.</p>	
<p>Исходи учења</p> <p>Наведите очекиване исходе учења или вештине које учесници треба да стекну кроз активност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да идентификује и разуме заједничке вредности балканских култура. • Да стекну дубинско разумевање обичаја и традиције преовлађујућих у балканским културама. • Идентификовати и навести јединствене снаге и позитивне аспекте који су уграђени у различите балканске културе.
<p>Методe и технике:</p> <p>Детаљно опишите методе и технике коришћене у обуци, укључујући све вежбе, симулације, играње улога, дискусије или друге стратегије учења. Објасните зашто су ове методе прикладне за постизање циљева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Дискусије, вредновање, анализа, синтеза, вештине комуникације.
<p>Опис активности и упутства</p>	

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

Упутства корак по корак о томе како спровести активност; нацрт тока активности, укључујући време за сваки део;

(За дискусије – листа тачака за дискусију или питања која ће водити разговоре или размишљања; за симулације или игре улога, наведите сценарије, ликове или случајеве итд.)

Разјаснити улогу фацитатора или инструктора у примени методологије.

Припрема

- сакупите разне вицеве прикладне за вашу групу укључујући оне:
- против људи као што су вегетаријанци, богати људи
- особе са инвалидитетом,
- политичари, естрадне звезде, странци, хомосексуалци...
- о табу темама,
- игре речи и игре речи
- трикове и практичне шале које треба одиграти против члана групе
- цртани филмови
- Такође ће вам требати шешир
- Велики лист папира или флипчарт и оловка за означавање резултата.

Упутства

1. Напишите вицеве на папирићима и ставите их у шешир.
2. Нека сви седну у круг и прођу око шешира и замолите играче да изваде један комад папира, а затим да прочитају или одглуме шалу остатку групе.
3. Остатак групе оцењује шалу дајући јој оцену од десет.
4. На вашу команду или на број до три замолите играче да гласају покретом прстију.
5. Означите резултате на флипчарту.

Дебрифинг и евалуација

Разговарајте о томе како су се људи осећали док су играли игру, а затим наставите да питате:

- Која је шала победила и зашто?
- Који виц је добио најмање гласова и зашто?
- Како се осећате када је шала против вас или о нечему што снажно осећате?

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<ul style="list-style-type: none"> • Које врсте шала су најбољи вицеви? • Шта шалу чини неприхватљивом? • Шта је лоше у причању сексистичких/расистичких вицева? • Шта радите када неко исприча увредљив виц: љубазно се насмејте, насмејте се јер то раде ваши пријатељи, кажете особи за коју мислите да није у реду, напустите групу, али ништа не кажете? 	
<p>Процена и евалуација:</p> <p>Разговарајте о механизмима повратних информација и проценама након обуке. Опишите како методологија укључује процену и евалуацију учења учесника. Ово може укључивати квизове, анкете, самопроцену, евалуацију вршњака или друге механизме повратних информација.</p>	<p>Мерење квалитета вежбе је једна од најважнијих метрика вежбе и нешто о чему тражимо од наших учесника повратну информацију. Постављена питања укључују следеће:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да ли је ваш в вођа вежбе изводи вежбу глатко и на време? • На скали од 1 до 10, при чему је 10 одличан, како бисте оценили вештине свог водитеља да би вежба била занимљива и занимљива? • Који савет бисте желели да поделите са својим фацилитатором како би се вежба боље одвијала? • Шта вам се највише допало током вежбе? <p>Повратне информације од учесника, односно њихови одговори на ова питања обично се добијају путем анкете.</p>
<p>Белешке водитеља</p> <p>Наведите све варијације или модификације које се могу направити на основу повратних информација или променљивих околности.</p> <p>Предложите шта учесници могу даље да ураде како би даље применили или учврстили оно што су научили.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Избор вицева је важан јер вам омогућава да задржите контролу над активношћу која лако може измаћи контроли. • Укључите и деструктивне и конструктивне шале у свој избор. Цртани филмови су можда најбољи извор шала, који нам помажу да научимо нешто позитивно о себи и свету. • Чувајте се шала које би могле дубоко увредити неке чланове групе. Можда би било поучно укључити неке шале, посебно практичне шале против неких чланова групе.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

<p>Поделите све савете или најбоље праксе за фацилитаторе и учеснике.</p>	
<p>Додатне напомене, материјали или посебна разматрања</p> <p>Предложите било које варијације или адаптације за различите групе или циљеве учења;</p> <p>Укључите све препоручене материјале за читање, веб странице или ресурсе за даље учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Започните колекцију цртаних филмова и вицева које ћете делити једни са другима. Направите трајни простор на плочи за игле да бисте их приказали. Или измислите сопствене шале или цртане филмове да бисте их поделили са другим групама и организацијама. Покушајте да их објавите у вашем локалном листу или билтену организације.
<p>Референце и извори:</p> <p>Ако је методологија заснована на утврђеним образовним теоријама или истраживањима, наведите релевантне изворе или референце које подржавају њен дизајн,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pat Brander, Karmen Kardenas, Huan de Visente Abad, Rui Gomes, Mark Tejlor, „<i>Образовни пакет</i>“, Идеје, ресурси, методе и активности за неформално интеркултурално образовање младих и одраслих, Аžурирано и поново штампано 2016. • Savet Evrope, 1995-2016

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.

Подршка Европске комисије изради ове публикације не представља одобравање садржаја, који одражавају ставове само аутора, и Комисија се не може сматрати одговорном за било какву употребу информација садржаних у њој.